

Maah-Ko

Jesus ky n'aa hanām do Maah-Ko erii wāt do hahỹh

Jowāw nu gahem'uun do panyyg n'aa hahỹh

¹ Hahỹ tadu doo Jesus Kristo, P'op Hagä Do T'aah panyyg hanām doo.

² Hahỹ da takerii däk P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do mo haj'aa hā:

“Ỹ mejũũ da panäk ỹ n'aa a pooj jé, a tyw n'aa tabenyyw däk hyb n'aa a pooj jé.”*

³ “Hahỹ da tabanawäng bä her'oot do kyyh:
Bë tyw n'aa bak'ood däg da Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo.
Baad ub da bë tyw n'aa daj'aah”,† näng mä takerii däk do hā.‡

⁴ Nanäng panäk doo, Jowāw nu gahem'uun do paa m' tii. Tabanawäng bä paa m' tabawät. Tanu gemuun hõm paa m' hajök. Taher'oot sa hā raberéd hõm hyb n'aa nesaa doo, ranu kemuun hõm hyb n'aa nesaa do raberéd hõm do heen n'aa, P'op Hagä Do awug hõm hyb n'aa nesaa do sa h'yyb tym gó hanäng doo.

⁵ Ti m' hajök Judah häj n'aa buuj, panang Jerusarēnh häd näng do babuj n'aa na-āāj né hē m' rabahõm Jowāw

* 1:2 Marakijas 3.1 hā takerii däk hahỹ bód t'aats. P'op Hagä Do kyyh ta T'aah hā tabedoo do tii. Ta bód see ti Isajas erii wāt do paah. † 1:3 Ji h'yyb tym ji enām, baad P'op Hagä Do T'aah ji gadoo ji h'yyb gó, tahanäng pé m' ti ji tyw n'aa ji bak'ood däk, ji tyw n'aa ji daj'aah. ‡ 1:3 Isajas 40.3

wë. Nesaa do rakawoom bä, Jowāw nu gemuun hōm tamii Joradān häd näng doo me. ⁶ Jowāw saroor mä kameer wii s'ëëb ta pan'aa. Ta baa wyd paa m' ta byyh. Sabakar paa m' tawëh ta tä, mabaa bëëh paa m' ta waa. ⁷ Hahÿ d' paa ta kyy sa hä:

—Ti awät da jawén ÿÿ tak'ëp hyb n'aa jawyk do bahānh ÿÿ. Hā ÿÿ, ÿ hyb n'aa sakog its ta hä. Ti hyb n'aa dooh ÿ haja bä ta tsyym suun kabo n'aa ÿ do bā[§] —näng mäh. ⁸ —ÿ ti hÿÿh, bë ÿ nu gemuun näëng me. Tii kä P'op Hagä Do Sahee tabajëë suun bë h'yib tym gó, bë tah'yib mahūūm hyb n'aa —näng mä Jowāw nu gahem'uun do kyyh sa hä.

Jesus Jowāw nu gemuun wät do panyyg n'aa hahÿÿh

⁹ Ti noo gó kä m' Jesus bana panang Nasaréh häd näng doo bä naa. Garirej häj n'aa bä ta ti Nasaréh panang. Jesus Jowāw nu gemuun wät doo kä tamii Joradān häd näng doo me. ¹⁰ Ti m' Jesus nu ganä däk bä m' tabaheg'ääs wë hä, wë kabasëëts däk. Ti m' P'op Hagä Do Sahee tabahapäh, ahying mä ta wë gurii-i hadoo mäh. ¹¹ Ti m' hÿ pong jé naa tamaa ena kän P'op Hagä Do kyyh. Hahÿÿ d' mä ta kyyh: —Ōm tah ÿÿ, tak'ëp ÿ kamahän up doo. Baad ÿ mah'yib n'yym —näng mäh.

¹² Ti m' nayyw hë tabanawäng hënh, rabanabok hënh, Jesus P'op Hagä Do Sahee mahūūm kän. ¹³ T'ī hënh mä Jesus baym 40 m' ta äh. Tii bä m' Nesaa Do Yb, Satanas häd näng doo, mety paawä m'. Ta tii bä m', Jesus baym bä, ti abong mä tababo n'aa. Ääs rahag'ääs mä Jesus.

Jesus ats'yyt do ta sii habong do pan'aa panyyg n'aa hahÿÿh

[§] 1:7 P'ooj ub sa karom rakeboo paa m' sa kariw n'aa tsyym suun. Tii bä sa kariw n'aa tsyym rahets'yyt. Tak'ëp hyb n'aa sakog its Jowāw Jesus matym gó, ta hä hë Jowāw hegää bä. Ti hyb n'aa, dooh tahaj'as pé Jesus wë tamoo wäd bä, ta hä hë tahegää bä, tahanäng pé tii.

¹⁴ Ti m', Jowāw nu gahem'uun do radawäts geët do jawén paa bä kä m', Jesus bahõm kån Garirej häj n'aa hēnh kä. T'ī hēnh kä P'op Hagä Do panyyg hanäm do tamet'ëeg kån. ¹⁵ Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Kaja däg kån ji P'op Hagä Do bag'ãās doo. Ti hyb n'aa taw'ãäts hē bē eréd hõm nesaa doo. P'op Hagä Do hã bē h'yy kawareem. Bē ky dahé ti panyyg hanäm doo —näng mä Jesus.

¹⁶ Ti noo gó m', tabawät bä m' karaj'aa Garirej häd näng do nabyy me, tabahapäh mä pawóp hē ta hÿÿj daheeh habok doo. Simaw, An-Deréh mä sa häd. Tah'ÿÿb mä res'aak karahi me. Tah'ÿÿb sag né hē m' tii. ¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—B'ëep bē ana, si ÿ bē abooh. Tah'ÿÿb sag nado boo da bē hÿÿ kä. Ajyy, ÿÿj sag hadoo da bē hÿÿ kä P'op Hagä Do hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa —näng mä ta kyyh.

¹⁸ Ti m' nyyw hē m' raberéd hõm karahi. Ah'üüm kån mä ta sii.

¹⁹ Ti bahānh mä tabahapäh Sebedew häd näng do taah, Tsijaag, Jowāw daheeh. Marakate gó m' rabat'oonh. Karahi m' renäm. ²⁰ Jesus ats'yyt né m' tii d' ēnh. Ti m' nyyw hē m' raberéd sooh sa yb sa hataa sii hē m'. Ti m' Jesus sii rabahõm kån mäh.

Jesus habëë hõm do mera do hadäk do panyyg n'aa hahÿÿh

²¹ Ti m' Jesus bahõm panang Kapar-Naüm häd näng doo hēnh. Ti m' Saab, Judah buuj rakamehehāk do hã, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hēnh tabahõm. Tii bä m' tama metëek P'op Hagä Do panyyg. ²² Ti m' maa new'ëë do rahyb n'aa meuunh mäh. Rawén meuuj bong mäh, hyb n'aa jawyk do ky n'aa me tama metëek do hyb n'aa m'. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do ky n'aa nahado m' tii. ²³ Tii bä m' tabasooh sa mahang

aj'yy karap'aar h'yyb nesaa do hadäk doo, mera doo. Ti m' tak'öp mä ta kyyh:

²⁴ —H'ëed makarën äã wë Jesus, Nasaréh buuj? Äã marejää mawén na! —näng mäh. —ÿ hapäh öm baad ub. Öm P'op Hagä Do hanaa, tak'öp hanäm doo, baad hadoo do moo wëed öm —näng mä ta kyyh.

²⁵ Ti m' Jesus ky geäm wät mä karap'aar h'yyb nesaa doo. Ti m' taky hadoo:

—Er'ood manäh! Bag hënh! Ahöm aj'yy mahänh! —tah'eed höm mäh.

²⁶ Tii bä m' aj'yy tak'öp karap'aar h'yyb nesaa do behats wät. Tii bä m' awaaw wät mäh, ti m' tabahöm kän ta mahänh. ²⁷ Ti m' ta wób rameuuj bong mäh, raky n'aa jög bong mäh. Ti m' raky hadoo:

—H'ëed hÿy éh? Ta see ky n'aa hadoo hÿyh. Tametëek mä hyb n'aa jawyk do ky n'aa me. Karap'aar h'yyb nesaa do sii hë tamejüü. Raky daheeh né hë —näk mä sa kyyh.

²⁸ Ti hyb n'aa m' dawëë Jesus ky n'aa däg däk Garirej häj n'aa bä.

Jesus nahëë sog höm do panyyg n'aa hahÿyh

²⁹ Tii kä m' Jesus raban'yyh tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo bä naa. Ti m' Tsijaag, Jowäw daheeh Jesus bahöm kän Simaw, Än-Deréh sa tób hënh. ³⁰ Asooh mä Simaw mayyn. Oom ta hä. Ti m' Jesus hä rabaher'oot taoom. ³¹ Ti m' Jesus bajëë suun tahasoo hënh, tamoo ej'ooj sëek mäh. Ti m' oom keréd höm. Nayyw hë m' Peed mayyn moo wäd däk sa waa.

³² Tug bä kä, papÿyj badëë hyng jawén paa bä, Kapar-Naüm buuj ramenaahahönh hë nahëë enäh doo, karap'aar h'yyb nesaa do pahadëek do sii hë. ³³ Hajök Kapar-Naüm buuj kata padëek Simaw tób w'oo hä, Jesus yt gä do w'oo hä. ³⁴ Hajök mä sa nahëë Jesus hahëen höm. Hajöo m'

nahëeh. Hajõng mä karap'aar h'yyb nesaa do tahebëe bong mera do sa hã hanäng doo. Dooch m' Jesus an'oo bä karap'aar h'yyb nesaa do rer'ood bä, rahapäh do hyb n'aa, Jesus P'op Hagä Do T'aah né hë.

P'op Hagä Do hã Jesus ky n'aa etsëe do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti m' jati péh, bap paah, badajung nä, tabas'ëeg gëet, ti m' tabahõm dawë hã, ranabok hënh, P'op Hagä Do sii taber'oot hyb n'aa. ³⁶ Ti m' Simaw ta hataa daheeh raty gawëej padëek bä m' rabahõm Jesus rabesoos hyb n'aa. ³⁷ Ramamuun bä m' raky hadoo ta hã:

—Hajõk õm hes'oos! —näk mä ta hã.

³⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Hamäh! Ta s'ee hënh ër bahõm, ta wób panang hënh ÿ baher'oot hyb n'aa P'op Hagä Do panyyg hanäm do sa hã na-ãäj né hë. Ti hyb n'aa né hë ÿ wén na —näng mä Jesus kyyh.

³⁹ Tii d' paa tabawät jé pad'yyt hë Garirej häj n'aa bä. Sahõnh hë m' tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do hã tabaher'oot, tametëek P'op Hagä Do ky n'aa. Tahebë mä karap'aar h'yyb nesaa doo.

Rog manahuuh do Jesus haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴⁰ Ti m' aj'yy rog manahuuh do hanäng do ana mä Jesus wë. Ti m' tabahyy häng mä ta taron nu paa me, tetsëe mä Jesus bado hõm hyb n'aa ta nahëeh. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Makarën bä mahajaa né hë nahäh ÿ mado hõm —näng mä ta kyyh.

⁴¹ Ti m' Jesus t'yyd mehïin mäh. Ti m' tamoo däng ta hã, ti m' taky hadoo:

—Ej. ÿ karën —näng mäh. —Has'oo däg! —näng mä ta kyyh.

⁴² Ti m' nanyw hē kā m' ta nahēē badoo wät. Has'oo däg kán mäh.

⁴³ Ti m' baad tabaheer'oot ta hã:

⁴⁴ —Maheer'ood manä ta wób sa hã —näng mäh. —Ahöm jajé naga hē P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo wät do wē. Mametä ta hã öm has'oo däk doo. Mamoo wäd Mosees mejüü do paah, ta ti hedoo pé ji nahēē badoo wät do heen n'aa, p'aa hēnh baad mabahadoo hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, baad sahönh hē rabahapäh hyb n'aa öm has'oo däk doo —näng mä Jesus ta hã.

Ti m' tamejō hōm.

⁴⁵ Tii d' né paawä Jesus maher'oot, dooh m' taky dahé bä. Taher'oot mä tamahöm me. Jé pad'yyt hē rapanyyg enä hōm mäh. Ti hyb n'aa kā m' dooh Jesus haja wäd bä sa panang hēnh tahöm bä rabahapäh bä kä. Dawé hã kā m' takan'oo kán. Ti hadoo né hē m' jé pad'yyt hē naa rabena ta wē.

2

Aj'yy k'yy gadóm do Jesus haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' pawóp hē ta ä jawén paa bä, Jesus matēēh p'aa hēnh panang Kapar-Naüm häd näng doo hēnh. Tii bä m' rapanyyg enä däk, p'aa hēnh mä Jesus bagēē däk tób ta yd nu hed'ēēh bä. ² Hajök mä t'ī hēnh hah'ūüm. Hajök mä rakata padēēk tób bä. Du daa m' ta tyw n'aa wät pé tób w'oo hã na-ãäj hē. Ti m' Jesus met'ēēg kán P'op Hagä Do panyyg. ³ Ti m' ji meheet pé ajyy ramanaa mä nahēē näng doo, nawät doo, ratóg nä ta tyng jó. ⁴ Du daa m' rakad'oo pé ramajē suun paawä m' Jesus wē, gatag'uu däk do hyb n'aa m' hajök doo. Ti m' p'op ramasäk. Ratyw n'aa gas'ēēs mä Jesus bagēēt nemuun. Ti m' ramahy kán Jesus wē kä ta tyng jó. ⁵ Ti m' Jesus h'yyb hapäh bä m' hat'ook do rah'yy ka'eeh do ta hã, taky hadoo nawät do hã:

—Tah ỹỹ,* nesaa do a h'yyb tym gó hanäng do kado hõm —näng mäh.

⁶ Ti m' rabat'oonh sa mahang Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo. Ti m' sa h'yyb gó raky hadoo:

⁷ —Hëd n'aa m' ti hỹỹ ti d' tabaher'oot? P'op Hagä Do taky n'aa rejää ti hỹỹh —näk mä sa h'yyb gó. —Jääm né hë P'op Hagä Do hajaa nesaa do ji h'yyb tym gó hanäng do tado hõm bä —näk mä sa h'yyb gó.

⁸ Nayyw hë m' Jesus h'yyb hapäh mä sa h'yyb, ti hyb n'aa m' taky hadoo sa hä:

—Hëd n'aa tii da bë hyb n'aa newëë bë h'yyb gó? —näng mäh. ⁹ —Nyy da nahejooj bë hä? “Kado hõm nesaa do a h'yyb tym gó hanäng do paah”, ji noo bä? “As'ëëg g'ëed, mado däg a tyng, awäd däg”, ji noo bä nawät do hä? —näng mäh.

Ti m' taky hadoo ënh sa hä:

¹⁰ —Hỹỹ kä da —näng mäh. —Bë bahapäh hyb n'aa ỹỹh, Aj'yy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Doo, ỹ hajaa sa hä hanäng do nesaa do ỹ ado hõm bä, ỹ haso däk da nahëë näng doo —näng mä Jesus kyyh.

Tii bä m' k'yy gadów däk do hä taky hadoo:

¹¹ —As'ëëg g'ëed, mado däg a tyng, ahõm kä a tób hënh —näng mä Jesus ta hä.

¹² Ti m' tabas'ëëg gëet, tabado däk mä ta tyng, ahõm kän mä hajök do matym gó. Tii bä kä m', rameuuj kän sa h'yyb gó. Ti m' P'op Hagä Do hä raj'aa etsë. Hahỹỹ d' mä sa kyyh:

—Dooch äã hapäh pé hỹ hedoo péh —näk mä sa kyyh.

Rewi häd näng do Jesus naëënh do panyyg n'aa hahỹỹh

* 2:5 Dooch Jesus t'aah tado bä. “Tah ỹỹ, najis ỹỹ” Judah buuj raher'oot sa da hadoo do hä ramaher'oot bä. Tii d' né hë sa kyyh.

¹³ Ti m' Jesus bahōm ěnh karaj'aa Garirej häd näng doo hēnh. Hajōk mä han'aa ta wě. Ti m' Jesus ma metēek sa hā. ¹⁴ Ti m' ta jawén, Jesus bawät bä kä, tabahapäh Rewi häd näng doo, sa wahě n'aa Roma buuj ky gabuuj dajēer tagahed'aak bä hasooh doo. Aw-Pew t'aa m' ti Rewi. Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—B'ēep ana wě ȳy, hēp ȳ hata mabahadoo hyb n'aa — näng mäh.

Ti m' Rewi bas'ēeg gēet, ahōm kän mä ta sii.

¹⁵ Ta jawén, Rewi tób bä Jesus bawēh bä m', hajōk dajēer gahed'aak doo, Matew hep'ēeh doo,[†] ta wób sa hā pé nesaa do moo heb'ooh do na-āāj hē rabana rabawēh hyb n'aa Jesus sii, Jesus ma matēg sa sii. Hajōk né hē m' Jesus sii heb'ooh doo. ¹⁶ Ti m' Pariséw wób, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetēk do rabahapäh bä m' ta ti hedoo do sa sii Jesus bawa doo, Jesus ma matēg hā rabeaanh:

—Héd n'aa dajēer gahed'aak do sa sii, ta wób na-āāj hē nesaa do moo heb'ooh do sa sii tabawēh? —näk mä sa kyyh.

¹⁷ Ti m' reaanh do Jesus maa napäh bä, panyyg gó taky gadoo:

—Nahēē temah doo, dooh rahōm bä mediko wě. Nahēē enäh do ti hah'ũum ta wě. Dooh ȳ ahyy bä h̄y pong jé naa P'op Hagä Do karēn doo da habok red'oo do ȳ naēēnh hyb n'aa. Ȳ ahyng, nesaa do moo heb'ooh do ȳ naēēnh hyb n'aa[‡] —näng mä Jesus kyyh Pariséw sa hā.

[†] 2:15 Judah buuj sa wób né ti dajēer gahed'aak doo. Roma buuj hā kep'aak do rabataa. Ta see pé noo gó dajēer gahed'aak do rawedii sa wakān. Ta bahānh ragahēen dajēer, sa wě ta uuh baym hyb n'aa. Ti hyb n'aa Judah buuj wób dooh ragenaağ bä dajēer gedaag n'aa. [‡] 2:17 Jesus wén naēēnh, nesaa do raberéd hōm hyb n'aa, P'op Hagä Do hā rah'y y ka'eeh hyb n'aa kä.

Jesus hã reanh do ratayy do ky n'aa hahỹỹh

¹⁸ Ti anäng paa m' ta heen n'aa Jowāw nu gahem'uun do ma matëg, Parisëw na-ããj mäh, ranoo kanawa doo me raweh'ëeh P'op Hagä Doo. Ti m' ta wób reanh mä Jesus hã:

—Jowāw ma matëg, Parisëw ma matëg na-ããj hẽ ranawa P'op Hagä Do rahyb n'aa esee hyb n'aa. Hẽd n'aa a ma matëg tii d' ranad'oo? —näk mäh.

¹⁹ Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus ky gadoo. Hahỹỹ d' mä ta kyyh:

—Ket'ëe do jãm n'aa hẽnh ji ats'yyt doo, dooh ratabëej bã ranoo kanawa do heen n'aa ta patug pan'aa sa mahang tag'ëed bã. Jãm bawät nä bã rawëe had'yyt hẽ. Dooh ratay bã. ²⁰ Ti awät da ti noo gó sa najiis, ta patug pan'aa, rado hõm sa mahãnh. Ti noo gó da ratay kãn[§] —näng mäh.

²¹ Ti m' panyyg wób ky n'aa gó Jesus ky gadoo nä reanh doo. Hahỹỹ d' mä ta kyyh:

—Dooh ji gas'yyb bã saroor säg noo eh do pãän papuuj bãh me. Tii d' ji adoo bã, papuuj bãh tsawyy däg bã, ta säg tanes'ëem, kawah'oob hõm tii bã. Ti bahãnh tanoo ee däk tii.

²² Ti hadoo né hẽ uwa bëeh hã. Dooh ji gedu bã uwa bëeh papuuj hegän sooh do pan'aa ta hood b'ée byyh säg gó. Tii d' ji adoo bã, uwa bëeh egän so bã, ta hood säg ganabäh hõm. Tii bã kä, uwa bëe waho bëeh da, ta hood kä karejã kãn —näng mäh. —Uwa bëeh papuuj ji geduuh ta hood papuuj gó, keh'ũüs doo gó —näng mä Jesus kyyh sa hã. **

§ 2:20 Hahỹỹ d' Jesus hanäng pé ta tii hã: Ta ma matëg sii tabawät nä bã, dooh ratay bã. Sa mahãnh Jesus badoh bã, tii bã da ratay kãn. ** 2:22 Dooh ji mekuuj bã papuuj tama metëek do ji h'yyb säg paa me, tahanäng pé ti panyyg gó teh'üüm doo.

Saab ky n'aa hahÿÿh

²³ Saab hã m', Judah buuj rakamehehãk do noo gó m', Jesus ta ma matëg sa sii joom tiriig banãng doo me m' ratabës. Ramahôm me m', ta ma matëg tiriig ag mã rateh'yyp rabawa hyb n'aa. ²⁴ Ti m' Pariséw sa sii habong do raky hadoo Jesus hã:

—Mahegãã! Hëd n'aa a ma matëg raky nadaheeh ër ky n'aa jaw'yyp do Saab ky n'aa hã? Saab hã ramoo bok†† —nãk mã sa kyyh.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Dooch bë ner'ood bã g'eeh nyy da ër wahë makũ Dawi bad'oo, tii, ta hataa rabas'aah bã, sa waa tamah bã? ²⁶ Abijatah P'op Hagã Do sa hã kahesé do tób n'aa yt moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'ãät do tabahadoo noo gó, Dawi ajëë suun P'op Hagã Do sa hã kahesé do tób n'aa yt hã, ti m' tabawa ti pãw P'op Hagã Do sa hã kahesé do tób n'aa yt hatoonh doo. Ti m' tanoo mã ta hataa rabawa. Jããm né paawã ta ti tób yt hã moo heb'ooh do haw'aa ta ti pãw Mosees ky n'aa jaw'yyp do an'oo bã‡‡ —nãng mã Jesus sa hã.

²⁷ Ti m' taky hadoo ënh:

—Ji kameh'ããk do hyb n'aa P'op Hagã Do wén pahuuuj wät paa ji kameh'ããk do heen n'aa. Dooch ji tapahuuj bã ji kameh'ããk do heen n'aa hyb n'aa —nãng mãh.

²⁸ —Ti hyb n'aa, ÿÿh, Aj'yyp Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, Saab ky n'aa hã sii hë ÿ mejüü —nãng mã Jesus Pariséw sa hã.

†† 2:24 Dooch ji moo wäd bã Saab hã, Mosees ky n'aa jaw'yyp do mejüü. Tak'ëp Pariséw rahyb n'aa jew'yyp Saab. Sa hã m' Jesus ma matëg ramoo bok, tiriig ag rateh'yyp do hyb n'aa. ‡‡ 2:26 Jããm né paawã P'op Hagã Do sa hã kahesé do tób n'aa yt moo heb'ooh do haw'aa ta ti pãw, P'op Hagã Do sa hã kahesé do tób n'aa yt moo heb'ooh do sa wahë n'aa anoo Dawi rabawa, Dawi tat'yyp mehiin do hyb n'aa.

3

Moo gadóm do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ta see pé noo gó Jesus bahōm ěnh tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo hēnh. Ti yt hā m' tabasooh aj'y y moo gadóm doo. ² Tii bā m' ta wób ramatakēē mā Jesus aj'y y moo tahaso däg bā Saab hā. Ta moo tahaso däg bā, Jesus moo wāt né hē Saab hā kā sa hā. Rakarēn paawā m' Jesus raky n'aa tapaa Jesus ky nadaheeh do Mosees ky n'aa jaw'y yk doo. ³ Ti m' Jesus ky hadoo aj'y y hā:

—Ag'ēēd däg sa mahang.

⁴ Ti m' taky hadoo ta wób sa hā:

—Nyy da ěr ky n'aa jaw'y yk do metēēk Saab ky n'aa hā? H'ēēd ti taw'āāts hē ji moo wāt Saab hā? Baad hadoo do ji moo wāt, nesaa do ji moo wāt? Ji da hadoo do ji ed'ēēp Saab hā, ji da hadoo do ji daj'ēēp Saab hā? —näng mā Jesus kyyh sa hā.

Rahapēē né paawā m', dooh m' raky gado bā. ⁵ Ti m' kawaj'āān gó Jesus ty kawōōt sa wē. Tahyb n'aa tón mā sa h'y yb tym ganahoot do hyb n'aa m'. Ti m' aj'y y hā kā taky hadoo:

—Madajoow a mooh! —näng mäh.

Ti m' ta moo tadajoow däk. Ahub däg kån mäh, baad däg mā ta moo kā. ⁶ Ti m' nyyw hē m' Parisēw raban'y yh. Eróts karapee sii hē m' rakaner'oot mā nyy d' rabad'oo Jesus radaj'ēēp hyb n'aa.

Hajök mä Jesus gen'aak do hah'ũũm do ta sii panyyg n'aa hahÿÿh

⁷ Ti m' karaj'aa hēnh Jesus ta ma matēg sii hē m' rabawēēj kån. Hajök mä Garirej hāj n'aa hēnh naa Jesus jawén hah'ũũm. ⁸ Raky n'aa napäh bā m' sahōnh hē Jesus moo wāt doo, rabana Judah hāj n'aa hēnh naa, panang Jerusarēnh häd näng doo hēnh naa, Idumeej hāj n'aa hēnh

naa, tamii Joradān tamyyj dāk hēnh naa. Ta wób mä Tiir, Sidōn panang hād enāh do häj n'aa hēnh naa. ⁹ Hajōk do hyb n'aa m', Jesus mejūū ta ma matēg rabenām hyb n'aa marakate ta pooj jé, ragatatug dāk do hyb n'aa ta hā. ¹⁰ Hajōk sa nahēē heso hōm do hyb n'aa m', nahēē enāh do rawén gatatug kán ta wē. Rakarēn mä ramoo kajäk ta hā. ¹¹ Jesus karap'aar h'yyb nesaa do hā hadäk do rabahapäh bä m', tūū m' rakajäk ta matym gó. Tak'ēp mä rageēēnh:

—Ōm P'op Hagä Do T'aah! —näk mäh.

¹² Jesus ky ge'ỹm mä karap'aar h'yyb nesaa doo, ranaher'oot hyb n'aa m' ta ky n'aa.

Jesus asēm do 12 hedoo do tamejūū do pan'aa panyyg n'aa hahỹh

¹³ Ti m' Jesus basēek waēē jó. Tanaēēnh mä ta wē tah'yyb däng doo. Ti m' rabahōm ta wē. ¹⁴ Sa mahang tasēm mä 12 ta hataa, ta sii rababok hyb n'aa, tamejūū hyb n'aa ta ky n'aa rabaher'oot hyb n'aa. ¹⁵ Tanoo mä sa hā karap'aar h'yyb nesaa do rabahajaa rabahebē hyb n'aa. ¹⁶ Hahỹh m' 12 hedoo do tamejūū doo: Simaw mäh, “Peed” ta hād n'oo dāk doo. ¹⁷ Tajawén mä Sebedew taah, Tsijaag, Jowāw hād enāh doo, “Darung Do Taah” tamaneēēnh doo. ¹⁸ Tajawén mä Ān-Deréh, Pirip, Batoroméw, Matew, Toméh, Tsijaag see Aw-Pew t'aah, Tadéw, Simaw Serot, ^{*} ¹⁹ Judas Ikarijot kä m', Jesus haēēj dāk do majī hā.

Nesaa Do Yb ky gabuuj gó Jesus moo wāt rahanäng do panyyg n'aa hahỹh

* 3:18 Judah buuj sa häj n'aa bä Roma buuj ramejūū noo gó, Judah buuj wób rakarēn rakamaj'īī Roma buuj sa wē. Dooch rakarēn bä Roma buuj mejō bä sa hā. Roma buuj wē kamaj'īī do ramaneēēnh Serot . Ta ti sa see paa apäh ta ti Simaw rawén maneēēnh “Simaw Serot”.

²⁰ Ti m' Jesus ta ma matëg sii hë rabajëe p'ëe tób gó. P'aa hënh mä rakata padëek hajök doo. Du daa m' rabawa pé hajök do hyb n'aa. ²¹ Ta yÿn, ta wakãan rapanyyg enä däg bä m', rabahôm t'ïi hënh rahahëen paawä m'. Sa hã m' baad nado wäd Jesus h'yyb.†

²² Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do Jerusarënh hënh naa han'aa doo, hajök do mahang hab'ëeh doo, raky hadoo ta wób sa hã:

—Beresebu,‡ karap'aar h'yyb nesaa do wahë n'aa ti adäk ta hã. Ti kyy gó ti tabahebë karap'aar h'yyb nesaa doo —näk mä sa kyyh.

²³ Ti m' tii d' ky hedoo do Jesus naëenh ta wë. Ti m' panyyg ky n'aa gó tabaheer'oot sa hã. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

—Ta daaj hë g'eeh Nesaa Do Yb takahabë? —näng mäh.

²⁴ —Sa da hadoo do wë sa hãj n'aa babuuj rahyb n'aa wareem bä, gawatsik tii bä sahõnh hë —näng mäh. ²⁵ —Sa wakãan sa hã hë rahyb n'aa wareem bä, kahäj jëng tii bä.

²⁶ Ti hadoo ënh Nesaa Do Yb hã kä. Ta hã hë takawareem bä, ta karapee hã tahyb n'aa wareem bä, ahëej jëng né hë tii bä ta hejój. Gawatsik da tii bä —näng mä Jesus kyyh.

²⁷ Ti m' taky hadoo ënh:

—Dooh aj'yy hejoonh do tób gó hajëe suun pé ta ma tado hõm hyb n'aa, pooj jé tób danäh moo tamanaw'yyd

† 3:21 Baad nado wäd Jesus h'yyb rawén ed'oo, ta bahãnh däg sa hã Jesus moo wät doo. Hajök do ta wë hehüüm do tagado had'yyt hë, nahëe enäh do tabaheso, ta see pé noo gó dooh tawa wäd bä tak'ëp taty kanewaat do hyb n'aa. Dooh rah'yy genä nä bä P'op Hagä Do T'aah tado bä. ‡ 3:22 Nesaa Do Yb né hë ti Beresebu.

bä. Ta moo kamaw'yyd bä, tahajaa ta ma tado hõm bä —
näng mä Jesus sa hä.[§]

²⁸ Ti m' taky hadoo ënh:

—Né hup ŷ né hẽ hahỹ ŷ her'oot doo: Sahõnh hẽ nesaa
do ji moo wät doo, sahõnh hẽ P'op Hagä Do ji ky n'aa rejää
do na-ãj hẽ P'op Hagä Do mabaan hõm da ji hä. ²⁹ P'op
Hagä Do Sahee ky n'aa rejää doo kä, dooh P'op Hagä Do
mabaan bä tii. Ta ti hedoo péh, dooh tahëj bä nesaa do ta
hä. Tadjëp jawén paa bä na-ãj hẽ nesaa do adäg had'yyt
hẽ ta hä —näng mä Jesus kyyh sa hä.

³⁰ Tii d' tawén edoo mä sa hä, P'op Hagä Do Sahee kyy
gó tawén hebë. Sa hä m' Nesaa Do Yb ky gabuuj mäh.
Rahe'oot do hä P'op Hagä Do Sahee raky n'aa rejää.

Jesus wakään heh'äät do panyyg n'aa hahỹh

³¹ Ti m' Jesus ŷyn, ta wakään sii hẽ m' rakajaa. Ta w'oo
hä m' rababë däk. Ti m' ramejũũ ranaënh Jesus. ³² Hajök
mä ta pa hat'oonh. Ti m' raky hadoo ta hä:

—A ŷyn, a wakään, ta w'oo hä rabab'ëeh. Õm mä resoos
—näk mäh.

³³ —Jaa ti ëen, jaa ti wakän haa? —teanh mäh.

³⁴ Ti m' taty kawõõt ta w'oo gadäk hënh rahat'oonh
hënh. Ti m' taky hadoo:

—T'oonh hahỹ ãn ŷỹ, wakän haa —näng mäh. ³⁵ —
Sahõnh hẽ P'op Hagä Do karën do moo heb'oooh doo, ti
né hẽ wakän haa hadoo, ti né hẽ ãnh ŷ hadoo, ti né hẽ ëen
hadoo —näng mä Jesus kyyh sa hä.

[§] ^{3:27} Hahỹ d' tahanäng pé ti panyyg gó teh'üüm doo:
Aj'yy hejooonh doo, Nesaa Do Yb. Aj'yy hejooonh do ma
hado hõm do hadoo Jesus. Aj'yy hejooonh do ma hadoo,
karap'aar h'yyb nesaa doo. P'op Hagä Do Sahee hejój
gó Jesus bahebë karap'aar h'yyb nesaa doo, Nesaa Do Yb
karapee, tak'ëp tabahejooonh do hyb n'aa Nesaa Do Yb
mahãnh.

4

Joom tym ky n'aa gó Jesus metëek do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' Jesus ma metëek ënh karaj'aa Garirej häd näng do nabyy me. Hajök do nu sabuk mä ta hä. Ti hyb n'aa m' marakate gó tagatsëg sooh. Hajök do ayyw b'ëeh mä ta takëen nabyy me. ² Ti m' hajöo m' tama metëek mä sa hä panyyg ky n'aa me m'. Hahÿÿ d' mä ta kyyh:

³ —Bë hyb n'aa matakä hahÿ panyyg! Hÿ hadoo joom hejóm do bejoom joom tym. ⁴ Tatsawyh hóm joom tym. Joom tym tatsawyh hóm do wób ta tyw n'aa me takajäk, ti taw'ëed rabajóh jëng. ⁵ Joom tym wób kajäk pä ta yt tabahadoo do jó. Kanahën its k'ãäts tii bä. Ti nayyw hë taganyyh, kanahën d'os do k'ãäts ta h'yyb. ⁶ Tabajuu bä, nayyw hë tatsawyy jëng, dooh ta kóm ta h'yyb. ⁷ Ta tym wób kajäk sasëng kóm banäng bä. Sasëng gajewäng bä kä, dooh tawëë wäd bä. Ti hyb n'aa dooh teag bä. ⁸ Ta tym wób kajäg kän baad tabadoo bä. Taganyyh, baad tabawäng, baad tabeaaak. 30 nuu me tabejoom do bahānh tabeag kän baad tabadoo bä kajäk do ta tym wób. 60 nuu me tabejoom do bahānh tabeag kän ta tym wób. 100 nuu me tabejoom do bahānh tabeag kän baad tabadoo bä kajäk do ta tym wób kä —näng mä Jesus. Panyyg gó m' tabeh'üüm.

⁹ Ti m' taky hadoo:

—Jé karën pé ÿ her'oot do tamaa newë bä, taw'ãäts hë tahyb n'aa matakëë —näng mäh.

¹⁰ Ta jawén kä m', ta mab hë 12 hedoo do ta ma matëg hë kä, ta wób hë kä, rabeanh ta hä nyy d' tahanäng pé m' ti panyyg. ¹¹ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë hä P'op Hagä Do an'oo däk bë bahapäh hyb n'aa pooj jé ji nahapäh do P'op Hagä Do bag'ãäs do ky n'aa hä. Ta wób sa hä, sa h'yyb gó naa maa new'ëë kanarën

doo, sahõnh hē takaher'oot da panyyg ky n'aa me —nāng mäh. ¹² —Tii d' tawén hadoo, —nāng mäh —“Rahegāā had'yyt né paawā m', dooh m' rah'yy genā bä. Ramaa newē had'yyt hē né paawā m', dooh m' tagah'ood bä sa hā. Dooh né rakarēn bä P'op Hagä Do hā rah'yy kawereem hõm, P'op Hagä Do nawug hõm hyb n'aa nesaa do sa h'yyb gó hanāng doo”^{*} —nāng mä Jesus kyyh sa hā.

¹³ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh:

—Taganah'ood bä bē hā hahỹ panyyg, nyy d' tagahoot panyyg wób bē hā? —nāng mäh. ¹⁴ —P'op Hagä Do kyyh herot doo, aj'yy joom tym hejóm do hadoo. ¹⁵ Joom tym ta tyw n'aa me kajäk do hadoo P'op Hagä Do panyyg maa new'ēē do wób sa hā. Ramaa newē sii hē, nayyw hē, P'op Hagä Do panyyg Nesaa Do Yb asog hõm sa h'yyb gó naa. ¹⁶ P'op Hagä Do panyyg maa new'ēē do wób, pä banāng bä kajäk do hadoo sa hā. P'op Hagä Do panyyg ramaa newē sii hē, nayyw hē, h'yy gadajaa gó ragadoo. ¹⁷ H'yy gadajaa gó ragado né paawā, nayyw hē rah'yy gejë hõm, joom kóm nanāng nā do hadoo sa hā. Hejooñh do kametä bä sa hā, sa hā rarahejä bä na-āāj hē P'op Hagä Do panyyg metēēk doo da rababok do hyb n'aa, nayyw hē rah'yy gejë hõm. ¹⁸ P'op Hagä Do panyyg maa new'ēē do wób, joom tym sasēng mahang kajäk do hadoo sa hā. ¹⁹ P'op Hagä Do panyyg ramaa napēē né paawā, rahyb n'aa newē had'yyt hē badäk hahỹ hā ji bawät do hā.† Dajēēr hā, sa ma ji tawadii do hā rahyb n'aa h'üüm. Rah'yy karēn do jawén rababok. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do panyyg sa h'yyb gó hadäk do tawén nahõm. Joom neaak do hado däk tii. ²⁰ P'op Hagä Do panyyg maa new'ēē do wób, joom tym baad tabadoo

^{*} 4:12 Isajas erii wät doo gó Jesus beh'üüm. Isajas 6.9-10 hā takerii däk tii. † 4:19 Ta ti hedoo do raty kanewad had'yyt hē. Rahyb n'aa tón had'yyt hē sa waa, sa taah, nyy d' rabad'oo doo.

bä kajäk do hadoo sa hä. Ti ramaa newëë P'op Hagä Do panyyg, baad ragadoo, baad rabenäm sa h'yyb gó. P'op Hagä Do karën do baad ramoo bok tii kä. Joom 30 nuu me, 60 nuu me, 100 nuu me takejoom do bahãnh tabeaak do hadoo tii —näng mä Jesus.

²¹ Ti m' taky hadoo ênh:

—Bë gataa sooh bë bag, ji waa hood yt hä, ji jó yÿh do yt hä bë bejën hyb n'aa apäh? Dooh. Ta bag bë dasooh ta tyng jó, baad ta bag däk hyb n'aa. ²² Ta ti hadoo da ÿ ma metëëk do hä: Sahõnh hë sa hä da hë kejën nä doo, sahõnh hë rah'yy ganenäh nä doo, kametä däk né da sa hä. ²³ Jé karën pé ÿ her'oot do tamaa newë bä, taw'ãäts hë tahyb n'aa matakëë —näng mäh.

²⁴ Ti m' taky hadoo ênh:

—Taw'ãäts hë baad bë matakä ti bë maa newëë doo. Bë matakëë do pénh, bë maa newëë do pénh, bë da P'op Hagä Do h'yy gan'yyh. Ti bahãnh baad bë da tah'yy gan'yyh. ²⁵ Jé h'yy ganyy däk doo, ti bahãnh P'op Hagä Do banoo nä ta hä ta h'yy ganäng doo. Jé kanahën d'os hë h'yy ganäng doo, P'op Hagä Do ado hõm da ta hä kanahën had'os doo † —näng mä Jesus.

Panyyg ky n'aa gó Jesus metëëh hahÿÿ hä P'op Hagä Do bag'ãäs do ky n'aa

²⁶ Ti m' taky hadoo:

—Aj'yy joom tym hejóm do ky n'aa hadoo né hë P'op Hagä Do bag'ãäs do ky n'aa. ²⁷ Ta ãh tatebëj nuuj jé, adëb bä, atsëm, ta ti joom tym ganyyh, tabawäng. Dooh joom hejóm do hapëë bä nyy da tabawäng ti joom. ²⁸ Ta daaj né hë joom k'ãäts baw'ëëh. Pooj jé tagajewäng, tii b' tabae däk, tii b' tabeag kãn. ²⁹ Ta ag wah'ëë däk bä kä, ta heen

† 4:25 Ta ti tawén kado hõm sa hä, rahyb n'aa manatakëë do hyb n'aa. Dooh rahyb n'aa p'eed bä P'op Hagä Do panyyg hä.

n'aa hã, tii bã kä joom nãng do bak'ããd kãn ta joom, joom ji nu gekãã do nahëë me —nãng mã Jesus kyyh.

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Panyyg see ky n'aa me ÿ her'oot bẽ hã P'op Hagã Do bag'ããs do ky n'aa —nãng mãh. ³¹ —Joom motaad hãd nãng do tym nad'ëëd is do hadoo né hẽ P'op Hagã Do bag'ããs doo, tadu doo noo gó. ³² Jããm nad'ëëd its né paawã ta tym, ji waa ty gamabuuj see bahãnh tabawãng. Tak'ëp ta moo bawãng. Tii hã kä taw'ëëd batooj kãn ta hã kä, tabadahëëm bã[§] —nãng mã Jesus kyyh.

³³ Hajõng ta ti hedoo pé panyyg ky n'aa gó Jesus baher'oot sa hã P'op Hagã Do panyyg n'aa. Jesus her'oot mã sa hã rahyb n'aa hajaa doo. ³⁴ Sahõnh taher'oot do sa hã, panyyg ky n'aa me m' tamaher'oot. Sa mab hẽ, rabedoh bã m', Jesus baher'oot ta ma matëg sa hã nyy d' tahanãng pé panyyg gó teh'üüm doo.

Bah'ood Jesus meduuk do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti noo gó m', tug bã kä m', Jesus ky hadoo ta ma matëg sa hã:

—Hamãh, ër atsëg hõm karaj'aa tamyyj jé.

³⁶ Ti m' raberéd b'ëëh hajõk doo, ti m' ragatsëg t'oonh marakate gó Jesus gasooh doo gó. Ti m' rabatsëg kãn. Marakate wób an'aa sa jawén. ³⁷ Ti m' tak'ëp bah'ood bana. Tewëep mã maadaka. Marakate tetaa m'. P'eets mã marakate bagyyb jëë paawã. ³⁸ Marakate duu hënh mã Jesus baÿÿh. Ta nu tyng jó m' ta nu sooh.

Ti m' ta ma matëg ramebëë nyyh, ti m' raky hadoo:

—Ma matëg! Õm h'yy kanap'eed! Ër da ag'yyp! —nãk mãh.

[§] 4:32 Joom motaad hãd nãng do ky n'aa gó Jesus metëëh nyy da P'op Hagã Do bag'ããs do kah'üüm, ny hadoo ta hã h'yy ka'eeh do kah'üüm.

³⁹ Ti m' tabas'ëög gëët, ti m' bah'ood tameduuk. Ti m' maadaka hã taky hadoo:

—Bag hënh!

Ti m' bah'ood badoo wät. Badatih däk mäh.

⁴⁰ Ti m' taky hadoo sa hã:

—Hëd n'aa tak'ëp bë beÿÿm? Dooh P'op Hagä Do hã bë h'yy kae nä bä? —näng mäh.

⁴¹ Ti m' tak'ëp mä rabeÿÿm bong, ti m' rakaner'oot sa mab hë:

—Jaa ti hÿÿ éh? Bah'ood, maadaka sii hë raky daheeh! —näk mä sa kyyh.

5

Karap'aar h'yyb nesaa do aj'yy hã hadäk do Jesus ah'eed hõm do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' rakajaa Geras buuj sa häj n'aa bä, karaj'aa tamyyj jé. ² Ti m' Jesus gatsëg nyh jawén paa bä m', aj'yy karap'aar h'yyb nesaa doo, mera doo, nayyw hë m' tabana ta wë. Pã gabaho doo gó, panang buuj dejëp do sa kamag n'aa radebong doo bä naa tabana. ³ Tii b' né hë m' tabahe'ÿÿh. Dooh m' hajaa pé moo mawyyt péh. Haak sapuuw hadoo doo me né hë m' ramoo maw'yyd né paawä m', dooh m' rahaja bä. ⁴ Hajõõ nuu me m' haak sapuuw hadoo doo me ramoo mawyyt, ratsyym maw'yyd paawä m'. Ti m' tagahet'ëeh mä haak sapuuw hadoo doo. Sapaar ta tsyym pëm tagahet'ëeh né m' tii d' ënh. Dooh ta hã hajaa meduuk péh. ⁵ Adëb bä, atsëm na-ãäj mä tabahew'ëët kamag habong hënh, waëë jó na-ãäj hë. Tak'ëp mä tageëenh, ta daaj hë m' takahej'oooh pä bäh me.

⁶ Dawëë naa m' Jesus tabahapäh bä m', waj'aa däk mä ta wë. Ti m' ta taron nuu me m' tabahyy häng Jesus wë. ⁷ Ti m' tak'ëp mä ta kyyh:

—H'ëed makarēn wē ȳȳ, Jesus, P'op Hagä Do T'aah, Sahõnh hē Bahānh Hadoo Do T'aah? Maky dēē P'op Hagä Do häd gó, dooh da ȳ marejā bā! —näng mäh.

⁸ Tii d' tawén edoo mäh, karap'aar h'y'yb nesaa do Jesus ah'eed hõm do hyb n'aa m'. Hahȳȳ da m' Jesus kyyh:

—Meréd hõm hahȳ aj'yy! —näng mä karap'aar h'y'yb nesaa do hä.

⁹ Ti m' Jesus beanh ta hä:

—Nyy d' a häd? —näng mäh.

—“Hajök Doo” äā häd, —näng mäh —hajök do hyb n'aa äāh —näng mäh.

¹⁰ Ti m' tets'ëē had'yyt mä Jesus hä tanah'eed hõm hyb n'aa dawëē karap'aar h'y'yb nesaa do ta tii bā naa.

¹¹ Hajõng mä too yb tii b' habëeh karaj'aa takëen hä, wajapēm doo bā. Ta tii b' mä sa waa rabahew'aa. ¹² Ti m' karap'aar h'y'yb nesaa do rabetsëē Jesus hä:

—Man'oo äā ajëē pëe too yb hä —näk mäh.

¹³ Ti m' Jesus banoo tii d' sa hä. Ti m' karap'aar h'y'yb nesaa do benä kån aj'yy hä hanäng do paah, too yb hä m' rabajëē pä kån. Hajõng mä ti too yb. 2 miw mäh. Ti m' rameraa bong, ti m' rawaj'aa wëenh tame, tame m' rakejäg bëenh. Ti m' t'õp mä rapehās.

¹⁴ Ti m' too yb hagā n'aa waj'aa bong mäh. Sa panang bā, panang nedaa bā na-ääj mä ramaher'oot sahõnh hē rahapäh doo. Ti m' panang buuj raban'yyh t'ī hēnh, rabaheg'ääs hyb n'aa ky n'aa näng doo. ¹⁵ Ti m' Jesus wē rakajaa bā kā, rabahegā kån aj'yy hajõng do karap'aar h'y'yb nesaa do hanäng do paah. Asooh mäh, saroor näng mäh, baad däg mä ta h'y'yb tym. Ti m' rabeŷym bong. ¹⁶ Ti m', ta ti hap'ëēh do paa rabaher'ood kån han'aa do sa hä kā ta ti aj'yy karap'aar h'y'yb nesaa do hanäng do paa ky n'aa. Too yb ky n'aa na-ääj mäh. ¹⁷ Ti m' han'aa do rabetsëē Jesus hä, tabahõm hyb n'aa sa häj n'aa bā naa.

¹⁸ Ti m' Jesus gatsëg sooh bä m', aj'yy karap'aar h'yyb nesaa do hanäng do paa betsëe Jesus hä, Jesus sii tabahöm hyb n'aa. ¹⁹ Dooch m' Jesus karën bä ta sii aj'yy ahöm bä. Hahÿÿ d' mä Jesus kyyh ta hä:

—Ahöm nä a yb, a ÿÿn, a wakãän wë. Maher'ood sa hä sahõnh hë taw'ãäts hë hadoo do a hä Tak'ëp Hyb n'aa Jawyk Do bad'oo doo. Maher'ood sa hä nyy da õm tat'yyd mehïin doo —näng mä Jesus kyyh ta hä.

²⁰ Ti m' aj'yy bahöm kän. Hëej bód, Dekaporis häd näng doo bä taher'oot mä tak'ëp hanäm do Jesus bad'oo do ta hä. Ti m' sahõnh hë maa nap'ëeh do rahyb n'aa meuunh mäh.

ÿÿnh has'oo däk do ky n'aa, karapee h'yy ganä däk do ky n'aa daheeh hahÿÿh

²¹ Ti m' Jesus batsëg hõm bä p'aa hënh karaj'aa ta myyj jé, tabag'ëed däk bä ta takëen hä, hajök nu sabug däk. ²² Ti m' aj'yy Jaj-Ro häd näng do bana Jesus wë. Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do sa wahë n'aa see m' tii. Ti m' Jesus tabahapäh bä, ta taron nuu me m' tabahyy häng ta wë. ²³ Ti m' tak'ëp mä tabetsëe ta hä. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Edah tok ÿ tadajëp. B'ëep ÿ karën paawä. Moo dëe ta hä tabahub däk hyb n'aa, tabedëp hyb n'aa —näng mäh.

²⁴ Ti m' Jesus bahöm ta sii. Tabahöm bä hajök mä hah'üüm ta sii, gatat'uuk mä ta hä. ²⁵ Sa mahang ti awät mä ÿÿnh. Majjyw mä ta nahëeh. 12 m' ta baab ta nahëe badäk. ²⁶ Hajök mä mediko hegãã bong do ta nahëeh. Mediko moo m' tahoop. Dooch m' rahaja bä. Ta wë hanäng do tahäj jëe né paawä m', dooch m' tahas'oo däg bä. Teg'yys mä tii bä ta nahëeh. ²⁷ Jesus taky n'aa napäh bä m', ta jó gadäk hënh mä tabana ta wë hajök do mahang. Ta saroor hä m' tamoo däng. ²⁸ Tii d' tawén d'oo mäh, ta h'yyb gó m' taky hadoo: “Ta saroor hä ÿ moo dëe

bä, ÿ d' ahub däk tii bä”, näng mä ta h'yyb gó. ²⁹ Tii bä kä m', nayyw hē m' dooh wäd mä ta hä ta nahēeh. Ta hä m' tahegāā bä, ta h'yyb gó, has'oo däk mäh. ³⁰ Tii bä m' nayyw hē m' Jesus hegāā bä m' ta hä naa anyyh ta ky gabuuj. Ti m' ta jawén p'aa hēnh tabegāā wät hajök do mahang, ti m' teanh:

—Jaa saror ÿÿ hä moo däng? —näng mäh.

³¹ Ti m' ta ma matëg raky hadoo:

—Nepäh a hä hajök gatat'uuk do a hä? —näk mäh. —Häd n'aa ti meanh?

³² Ti m' ty kaneréd had'yyt hē hajök do sa wē, taba-heg'āās hyb n'aa jaa ti ta hä moo däng doo. ³³ Ti m' ÿÿnh hegāā bä kä m' ta hä has'oo däk mäh, ana mä Jesus wē, ti m' tabahyy häng mä ta taron nuu me ta wē. Kajajän mä ta ām n'aa. Ti m' sahōnh hē m' tabaher'ood jëng ta hä. ³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Tok ÿÿ, òm has'oo däk P'op Hagä Do hä mah'yy ka'eeh do hyb n'aa. Ahōm kä h'yyb näm doo me. Dooh wäd a nahēē kä —näng mäh.

³⁵ Jesus ber'oot nä bä m', rakajaa ajyy Jaj-Ro tób bä naa. Ti m' raky hadoo Jaj-Ro hä:

—A toog h'yy gakog hōm —näk mäh. —Häd n'aa ti mah'yyb panas'ēeh ma matëg? —näk mäh.

³⁶ Dooh m' Jesus hyb n'aa p'eed bä panäk do sa kyy hä. Hahÿÿ d' mä ta kyyh Jaj-Ro hä:

—Mahyb n'aa tón manäh. Hä ÿ h'yy kasadë!

³⁷ Ti ta bahānh mä dooh m' tan'oo bä hajök do rahōm ta sii. Jāām mä takarën Peed, Tsijaag, Tsijaag hÿÿj Jowāw häd näng doo. ³⁸ Jesus rakajaa bä m' Jaj-Ro tób bä kä tahapäh mä séd dó m' raräb bä rabë bä. A'oot mä ta wób.

³⁹ Ti m' tabajëë suun tób gó, ti m' taky hadoo sa hä:

—H'ëed ti bë haräp? H'ëed ti bë ha'oot? Karapee dooh tadajëb bä. Aÿÿh tii —näng mäh.

⁴⁰ Tii bä m' Jesus raky kawew'aam.

Jesus mejũũ raban'yyh jawén paa bä m', tats'yyt mä karapee yb, karapee ȳyn, ta ma matëg ta sii han'aa doo, ti m' rabajëë p'ëë karapee hasooh hënh. ⁴¹ Ti m' tamoo maso däk, ti m' taky hadoo ta hã:

—Tabita kũm —näng mä ta kyyh. (“Maruus, as'ëëg g'ëëd!”), tahanäng pé m' tii.)

⁴² Tii bä m', nayyw mä tabas'ëëg gëët, awäd däk mäh. (12 m' ta baab n'aa.) Tii bä m', tak'ëp mä rameuuj bong. ⁴³ Ti m' tak'ëp Jesus mejũũ sa hã ranaher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa. Ti m' tamaher'oot sa hã rabanoo hyb n'aa maruus awa.

6

Ta panang bä Jesus raty n'aa ges'yyk do panyyg n'aa hahȳyh

¹ Ti m' ta tii bä naa Jesus ta ma matëg daheeh rabahõm panang tabawäng do paa hënh. ² Saab hã kä m' tama metëëk tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hë. Hajõk maa new'ëë do rahyb n'aa meuunh mä taher'oot do sa hã. Ti m' raky hadoo:

—N'yy hënh naa taher'oot do P'op Hagä Do ky n'aa? —näk mäh. —N'yy hënh naa tah'yy ganäng doo? —näk mäh. —Nyy da tabad'oo tapehuunh doo? —näk mä sa kyyh. ³ —B'aa bäh gaheh'õök do nado ti hahȳyh? Marija t'aah nado ti hȳyh? Tsijaag, Josés, Judas, Simaw nado ta wakãän? Ta änh, bä ab'ëëh ër pa —näk mä sa kyyh.

Ti m' rakawajãän ta wë. Raty n'aa gesyyg däk mäh. ⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Sahõnh hë sa panang bä raweh'ëëh P'op Hagä Do ky n'aa rod. Jããm hë tabawäng do panang bä, ta wakãän mahang, ta tób bä, dooh rawehëë bä —näng mä Jesus kyyh.

⁵ Dooch denaa hē m' Jesus pehuuj bā ta tii bā. Jāām né hē m' pawóp its nahēē enāh do hā ta moo tadasooh rabaheso padēēk hyb n'aa. ⁶ Tahyb n'aa meuunh mäh, dooh panang buuj rah'yy kae bā tahegāā bā.

Ta ma matēg 12 hedoo do Jesus mejūū do panyyg n'aa hahỹh

Ti m' sét panang ken'yyh bā m' Jesus ma metēēk. ⁷ Ti m' tanaēēnh 12 hedoo do ta ma matēg ta wē. Ti m' Jesus anoo mā sa hā karap'aar h'yyb nesaa do rabahajaa rabahebē hyb n'aa. Pawóp hē ken'yyh mā tamejūū rabahōm Jesus bad'oo doo da rabad'oo hyb n'aa. ⁸ Hahỹh da m' tamejūū:

—Dooch d' bē mahūūm péh, pāw hadoo péh, ta hood hadoo péh, ta sām hadoo péh. Jāām hē da bē mahūūm tatu —nāng mäh. ⁹ —Jāām ub da bē saroor bē hā hadāk do bē gahōm. Bē tsyym suun hē kā bē padedēēk —nāng mā ta kyyh. ¹⁰ Bē nu kajäg bā ta wób tób bā, tii bā da bē ayyw dó sa panang bē beréd hōm bā kā. ¹¹ Jé bē raganado bā, bē ramaa nanewē bā bē her'oot doo, bē ahōm sa mahānh. Sa panang bā naa bē ahōm bā bē tsyym suun bē tepyng padäg k'āāts. Tii da bē bad'oo, rabahapäh hyb n'aa dooh baad tado bā P'op Hagä Do panyyg raky nadaheeh doo —nāng mā ta kyyh sa hā.

¹² Ti m' rabahōm kän. Raketyng hōm. Jé pad'yyt hē m' rabaher'oot reréd hōm hyb n'aa nesaa doo. ¹³ Hajōng karap'aar h'yyb nesaa do rahebēē hōm mäh. Hajōk nahēē enāh do ta syyj me m' ratahed'yyd hōm, heso hōm mäh.

Jowāw nu gahem'uun do dajēp do panyyg n'aa hahỹh

¹⁴ Ti m' Garirej häj n'aa wahē n'aa, Eróts häd nāng doo, taky n'aa napäh tii. Dawēē m' Jesus raky n'aa napēē dāk. Hahỹh d' mā ta wób sa kyyh:

—Jowāw nu gahem'uun do paa né tii, dejëp do mahang ganä wät doo. Ti hyb n'aa tawén kabaj'aa —näk mä sa kyyh.

¹⁵ —Ta ti Eriij p'ooj ub hawät do paah —näk mä ta wób sa kyyh.

Ti m' ta wób hē raky hadoo:

—P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habong do paa hadoo pé ta tii —näk mä sa kyyh.

¹⁶ Eróts ky n'aa napëë däk bä kä ta wób her'oot doo, taky hadoo:

—Jowāw nu gahem'uun do tii, ŷ mejüü do paa ranu gahög hōm. Ganä wät dejëp do paa mahang! —näng mä Eróts kyyh.

¹⁷ Eróts né ti mejüü do paa ramoo maso däk, ramoo maw'yyd däk, radawäts gëet Jowāw nu gahem'uun doo. Tii d' Eróts wén d'oo mäh, Erodija, ta hÿÿj Pirip häd näng do ŷÿm hyb n'aa. Eróts gat'ëë däk mä Erodija, ta hÿÿj ŷÿm.

¹⁸ Ti hyb n'aa m' Jowāw ky hadoo paa ta hä:

—Dooch P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä magat'ëë bä a hÿÿj ŷÿm.

¹⁹ Jowāw kyyh hyb n'aa m' Erodija ty n'aa gesyyg kän, tawén kawaj'ään kän ta wë. Takarën paawä m' tamejüü radaj'ëëp Jowāw. Du daa m'. ²⁰ Eróts mo n'aa jesuu mä Jowāw. Eróts mä eÿÿm Jowāw hä. Tahapäh mäh, baad ub né hē ti Jowāw bawät P'op Hagä Do matym gó. Tsyt hē P'op Hagä Do wë Jowāw bawät tahapäh. Eróts maa newëë bä m' Jowāw her'oot doo, dooh m' baad tado ta h'yyb gó. Ti hadoo né hē, tamen mä Jowāw her'oot do tamaa newëë bä.

²¹ Tii bä kä m', ti bahänh kä m', Erodija bawyyd kän nyy d' tabad'oo. Eróts ta yd enäng do heen n'aa noo gó m' Eróts moo wät jäm. Tatsyyd bong mä ta karapee sa wahë n'aa, ta warahén sa wahë n'aa, sahönh hē m' ky n'aa

etsëeh do Garirej häj n'aa bä naa. ²² Ti m', jäm noo gó m', Erodija toog bana tabajäm hyb n'aa sa matym gó. Baad mä maruus sa matym gó, Eróts matym gó na-ããj mäh. Ti hyb n'aa m' Eróts ky hadoo ta hä:

—Mets'ëë hä ÿ makarën péh. Ý anoo né da a hä —näng mä ta kyyh.

²³ P'op Hagä Do häd gó m' ta ky däng:

—Metsëë pé hä ÿÿ, ÿ anoo né da a hä. Wë ÿ hanäng do uuh ÿ anoo da a hä, makarën bä. Né hup ÿ né hë tii —näng mä Eróts kyyh.

²⁴ Ti m' maruus banyyh ta ÿÿn wë tabeanh hyb n'aa tetsëë pé Eróts hä. Ti m' ta ÿÿn ky hadoo:

—Mets'ëë Jowāw nu gahem'uun do nu gabóg —näng mäh.

²⁵ Ti m' nyyw hë m' maruus matëeh p'aa hënh. Ti m' tabets'ëë kån:

—Na, ÿ karën nyyw hë mabanoo hä ÿÿ Jowāw nu gahem'uun do nu gabóg ta hood gó —näng mä maruus kyyh Eróts hä.

²⁶ Ti m' tak'ëp sa wahë n'aa hyb n'aa tón wät mäh. Ti hadoo né hë, ta ky bajawaa do hyb n'aa m', tatsyyd bong do taky däng do ramaa napäh do hyb n'aa m', tawén wanadii. ²⁷ Ti m' nyyw hë m' tamejũ warahén see Jowāw tadaj'ëep hyb n'aa, tamanaa hyb n'aa ta nu gabóg. Ti m' warahén bahöm Jowāw ragadahew'ëës doo hënh, tadaj'ëep mä Jowāw, tanu gahög höm mäh. ²⁸ Tamanaa mä ta hood gó, tan'oo däk mä maruus hä. Ti m' maruus gado däk, tan'oo däg kån mä ta ÿÿn hä kä. ²⁹ Ti m' Jowāw ma matëg ky n'aa napëë däk bä m', rabana rabeheën ta hub. Ti m' ti m' radasuun jëng gabaho doo gó, kamag hood n'aa gó.

Jesus pahuunh do 5 miw sa waa panyyg n'aa hahÿÿh

³⁰ Ti m' 12 hedoo do Jesus mejũũ do rababaaj nã Jesus wẽ. Ti m' rabaher'oot ta hã sahõnh hẽ rametëek doo, ramoo bok doo. ³¹ Ta tii bã m' séd dó m' ta wẽ heg'ããs doo. Séd bã m' ranu kejak do hyb n'aa, du daa m' Jesus ta hataa daheeh rabawa péh. Ti hyb n'aa m' Jesus ky hadoo ta hataa sa hã:

—Hamäh, ẽr ah'ũũm ta wób rabadoh hẽnh, bẽ kameh'ãäk hyb n'aa —nãng mäh.

³² Ti m' sa mab hẽ m' rabahõm marakate gó ta wób rabadoh bã paawä. ³³ Ta wób mä rahapäh raban'yyh. Ti m' sahõnh hẽ panang bã naa rabahõm ta takëen hã sa pooj jé. Sa pooj jé m' rakajaa. ³⁴ Ti m' Jesus basoop bã, hajök do tabahapäh bã m', tat'yyd mehĩĩn mä sa hã. B'éé hagã n'aa tamah do hadoo mä ta hã. Ti m' hajõng ky n'aa tama met'ëég kãn sa hã.

³⁵ Tũũh däg bã kã m' ta ma matëg rabana ta wẽ, ti m' raky hadoo ta hã:

—Tũũh däg —näk mäh. —Dawëë hỹyh. ³⁶ Mamejõ hõm hajök doo, panang tabanäng bã, sét ken'yyh rabaj'eenh hẽnh na-ãäj hẽ, sa waa rabetsëë hyb n'aa —näk mä sa kyyh.

³⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bẽ né hẽ hanoo sa waa —nãng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Ta ti 8 kamarab ji moo wät ta sãm —näk mäh. —Ãã né hẽ g'eeh ti hets'ëë ta ti sa waa pãw? —reaanh mäh.

³⁸ Ti m' Jesus beaanh:

—Nyy hẽ ti hanäng bẽ wẽ pãw? Bẽ hegãã —nãng mä ta kyyh.

Ti m' rabaheg'ããs, ti m' raky hadoo:

—Ti anäng ji ma poo oow pé pãw. Pawóp its tah'ỹyb —näk mä sa kyyh.

³⁹ Ti m' Jesus mejũũ ramejũũ hajõk do rabehyy b'ëeh hyb n'aa jawii jó. ⁴⁰ Ti m' rabehyy b'ëeh, 50 ken'yyh mä ta wób, 100 ken'yyh mä ta wób ketyn hõm doo.

⁴¹ Ti m' Jesus basog däk pāw, tah'ỹyb na-āāj mäh. Hỹ pong jé taty däng bä m', P'op Hagä Do hä taky hadoo:

—Õm taw'ãäts hẽ Ee. Man'oo däk ää tä, ää waa —näng mäh.

Ti m' pāw taganebäh bong, tets'ëë hõm mä ta ma matëg sa hä, rabets'ëë hõm hyb n'aa hajõk do sa hä kä. Tah'ỹyb na-āāj né hẽ m' pawóp had'os do tetyn hõm né hẽ m' tii d' ênh. ⁴² Tii bä kä m', sahõnh hẽ m' rabawëë bong. Wog enä hõm mä sahõnh hẽ. ⁴³ Ti m' mad'aak do ta ma matëg rata hõm kawaju gó. 12 m' kawaju gedë hõm mäh. ⁴⁴ Hawëë bong doo, 5 miw mä ajyy.*

Tamii pong jó Jesus bawät do panyyg n'aa hahỹyh

⁴⁵ Ti m' nyyw hẽ ta ma matëg Jesus mejũũ ragatsëg t'oonh marakate gó, ta pooj jé rabahõm hyb n'aa Betsaj-Da häd näng do panang nemuun. Ti nuuj jé m' takedëë hõm hajõk do sa hä. ⁴⁶ Takedëë hõm do jawén paa bä m' tabasëëk mä waëë jó P'op Hagä Do sii taber'oot hyb n'aa.

⁴⁷ Tabadajuu däk bä m', karaj'aa hoo gad'oo bä kä m' ta ma matëg rababoo däk. Ta mab hẽ m' Jesus bayyw gëet.

⁴⁸ Ti m' tabahëg'ãäs, dooh m' tahõm rahëë doo. Bah'ood ty gahëm mäh. Ti m' tapaj'ëë pooj jé Jesus bahõm kån sa wë tamii pong jó. Jesus tabëëj paawä m', ⁴⁹⁻⁵⁰ rabahapäh tamii pong jó hana doo. Tak'ëp mä rabeỹym bong. Awaaw bong mäh. Dajëp do saw'ëëng paa red'oo mäh.

Ti m' nyyw hẽ m' Jesus ber'oot sa sii:

—Bë eỹym manäh! Ỹ ti hỹyh —näng mäh.

⁵¹ Ti m' tagatsëg sooh sa sii. Ti m' bah'ood badoo wät. H'yy gabedo bong mäh. Rameuuj bong mäh. ⁵² Dooh

* ^{6:44} Dooh m' taketsén bä ỹyj, karepé.

rah'yy gah'ood nä bä Jesus hä, pāw tapehuuj né paawä.
Doo rah'yy genä bä.

⁵³ Rabatsëg hōm bä m', Genesaréh häj n'aa bä m' marakate badëë jad kån. Tii bä m' rabahūū jad kån.
⁵⁴ Ragatsëg bë sii hë m' pong hēnh, ti babuj n'aa rabahapëë kån Jesus. ⁵⁵ Tak'ëp mä raty gapedäg bong ramena hyb n'aa nahëë enäh do Jesus wë. Jé pad'yyt hë hëej Genesaréh w'oo hä hanäng doo bä naa ramena nahëë enäh doo. ⁵⁶ Jé pad'yyt hë Jesus nu kejäk bä m', panang rakahet'aa bä m' ramena bëeh nahëë enäh doo. Ti m' rabetsëë nahëë enäh do ramoo kejäk hyb n'aa ta saroor noo byyh hä. Ti m' sahōnh hë nahëë enäh do moo kejäk doo, heso padäg kån mäh.

7

Ji h'yyb gó naa né hë nesaa do ky n'aa hahy̆y̆h

¹ Ti m' Pariséw wób, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób na-ãäj mä rakajaa Jerusarēnh hēnh naa. Ti m' rakata dāk Jesus wë. ² Ti m' rabahapäh, Jesus ma matëg wób rawēh mä ta si n'aa hë. Doo m' ramoo ketsyyd wäd rabahed'oo doo da. Sa hä m' nesaa do ta ti P'op Hagä Do hä. ³ (Pariséw, sahōnh hë Judah buuj wób na-ãäj hë, dooh rawëë bä, dooh rawa bä, sa wahë makū mahetëk doo da ramoo kanetsyyd pooj jé. ⁴ Rabana bä jé sa waa hets'ëë do paah, dooh rawa bä, dooh rawëë bä, ramoo kanetsyyd bä, rabahed'oo doo da. Hajōō tamo n'aa tii da rabahed'oo doo. Sarej ragejōs, sa waa hood ragets'yyt sa wahë makū mahetëk doo da.)*

⁵ Ti m' Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ãäj mä rabeanh Jesus hä:

* ^{7:4} Mosees ma metëek do paa bahānh rakarēn rabawëed dāk. Sa hä, tii da ji adoo bä, baad ub ji P'op Hagä Do gadoo.

—Häd n'aa a ma matëg ranad'oo äã wahëh metëëk doo da? Häd n'aa dooh ramoo ketsyyd bä ër wahë makū rabahed'oo doo da? —näk mä sa kyyh.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—J'ooj madäk doo me ky ken'yym do bëëh! Baad né paa ti P'op Hagä Do ky n'aa rod Isajas häd näng do kyyh, bë ky n'aa. Hahÿÿ d' paa m' takerii däk P'op Hagä Do kyyh bë ky n'aa: “J'ooj madäk doo me ÿ raweh'ëëh. Sa kyyt tii. Dawëë sa h'yib bawät mahänh ÿÿ. ⁷ Dooh këh ÿ tado bä ti rama metëëk doo. Raky n'aa jawyyg ub tii. Ti hyb n'aa daap hë ti ta ti ÿ rahyb n'aa jew'lyk doo”[†] —näng mä Jesus, Isajas her'oot do paa P'op Hagä Do kyyh.

⁸ Ti m' taky hadoo ënh:

—Bë eréd hõm P'op Hagä Do mejüü doo. Bë wareem däg bë wahë makū metëëk do hã —näng mäh.

⁹ Ti m' Jesus ej'ees sa hã:

—Baad né ta ti bë hã P'op Hagä Do mejüü do bë eréd hõm doo, bë wahë makū mejüü doo da bë bad'oo hyb n'aa kä. ¹⁰ Hahÿÿ da Mosees metëëk do paa P'op Hagä Do mejüü doo: “Bë wehëë bë yb, bë wehëë bë ÿÿn.”[‡] “Ji daj'ëëp ta yb, ta ÿÿn ky n'aa wasee doo.”[§] ¹¹ Tii d' né paawä ta kyyh, ta see hado däk bë metëëk doo —näng mä Jesus. —Hahÿÿ da bë kyyh: “Jé ta yb, ta ÿÿn hã taky hado bä, ‘Hã ÿ naa magadoo do pan'aa paawä, P'op Hagä Do matym n'aa däg tii. Dooh bë hã ÿ an'oo wäd bä’, taky hado bä, ¹²⁻¹³ tii bä, ta tii d' ky hadoo doo, doohji mejō wäd bä ta ÿÿn, ta yb tamasa”, näk bë kyyh. Hajōng nä tii d' bë bad'oo doo —näng Jesus. —Bë wahë makū ma metëëk do bë ky süüt do hyb n'aa bë eréd hõm P'op Hagä Do mejüü

[†] 7:7 Isajas 29.13 [‡] 7:10 Esodo 20.12, Dew-Teronom 5.16 [§] 7:10 Esodo 21.17, Rewitikos 20.9

doo —näng mä Jesus Pariséw, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma meheték do sa hã.

¹⁴ Ti m' p'aa hēnh hajōk do ta tii bā hab'ēeh do Jesus naēēnh ta wē. Ti m' taky hadoo sa hã:

—Bē sahōnh hē, bē maa newē da, bē h'yy genā da ŷ her'oot do hã: ¹⁵⁻¹⁶ Ji noo me hajēng pé hyb n'aa nado ji nas'aa dāk P'op Hagā Do hã. T'ōp ji h'yyb gó naa hanyyh do ti hanoo ji nas'aa dāk do P'op Hagā Do hã —näng mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus kedēē hōm hajōk do sa hã. Ti m' tób gó tabajēē suun jawén paa bā ta ma matēg rabeaanh ta hã ta ti ta her'oot do ky n'aa. ¹⁸ Ti m' Jesus baher'oot sa hã:

—B'ēs h'yy ganah'ood éh? —näng mäh. —Ji hã hajēng pé hyb n'aa nado ji nas'aa dāk P'op Hagā Do hã. ¹⁹ Ta ti dooh tajēē bā ji h'yyb tym gó. Ji wog gó ti tabajēng, ta jawén anyyh p'aa hēnh. Ti hyb n'aa dooh ji nas'aa bā P'op Hagā Do hã ji noo gó hejēng do hyb n'aa —näng mäh.

(Ta ti m' Jesus her'oot do ky n'aa m', taw'āāts mä sahōnh hē baad ub ji waa. Dooh m' ti haj'aa tado bā ji nas'aa bā.)

²⁰ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Ta ti ji h'yyb gó naa henyh do hyb n'aa ji nas'aa dāk P'op Hagā Do hã. ²¹ Tii d' ŷ wén her'oot, t'ōp naa, ji h'yyb tym gó naa tabana do hyb n'aa nesaa do ji hyb n'aa newēē doo. Ji h'yyb gó naa tabana ji karēn do ji bagā do ji ŷŷm nadoo do sii, ji patug nadoo do sii. Ji h'yyb gó naa tabana ti ji ets'ēēk doo. Ji h'yyb gó naa né hē tabana ji da hadoo do ji daj'ēēp doo. ²² Ji h'yyb gó naa né hē tabana ti ji hyb n'aa h'ūūm do ji ma, sahōnh hē ji moo nesaa doo, ji noo kanesa doo, nu meby n'aa nāng doo, ji hyb n'aa jewēs doo, ji da hadoo do ji ky n'aa rejāā doo, ji kasab'ee doo, daap hadoo do ji moo wāt doo kā. ²³ Sahōnh hē ta ti hedoo doo, ji h'yyb gó naa had'yyt tabana. Ta ti hyb n'aa ti ji wén nas'aa dāk P'op Hagā Do hã —näng mä Jesus kyyh ta ma matēg sa hã.

ÿ̃nh ta s'ee hēnh naa ta toog ky n'aa her'oot do panyyg n'aa hahÿ̃h

²⁴ Ti m' ta tii b' naa Jesus bahōm panang Tiir hād nāng do nemuun. Ajēē suun mā tób gó. Dooh m' takarēn raky n'aa napēē bā tii b' tabagā doo. Ti hadoo né hē, dooh m' tahaja bā tajejēn bā. ²⁵⁻²⁶ Ti m' ÿ̃nh, Gereg buuj, Siro-Penisija bā m' henāng doo, ky n'aa napāh Jesus. Judah buuj nadoo do m' tii. ÿ̃nh toog hā mera do badāk. Ti m' tabana Jesus wē. Ti m' ta taron nu paa me tabahyy hāng Jesus wē. Ti m' tak'ēp mā tabetsēē Jesus bahabēē hōm hyb n'aa karap'ar h'y'yb nesaa do ta toog hā hadāk doo.

²⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Na rawa dó sa waa rakarēn do sa taah hā —nāng mäh. —Taw'āāts hē nado sa waa ji ado hōm bā ji banoo hyb n'aa sa masāāh awaar taah hā —nāng mā Jesus kyyh ÿ̃nh hā. **

²⁸ Ti m' ÿ̃nh ky gadoo Jesus. Jesus kyy gó né hē m' taky hōm:

—Ehub né hē ōm, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo —nāng mäh. —Ti hado né paawā, awaar sii hē rawa sa taah waa hyyj sa noo m' kejak doo —nāng mā ÿ̃nh kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Abaaj hōm. H'y'yy ka'eeh doo me ÿ̃ maky gadoo do hyb n'aa, dooh wād karap'ar h'y'yb nesaa do a toog hā —nāng mā Jesus ta hā.

³⁰ ÿ̃nh babaaj hōm bā kā m', takajaa ta toog wē, ahub dāk ta toog. H'y'yy kamehāāg sooh mäh. Karap'ar h'y'yb nesaa do ahōm ta hā hadāk do paah.

** ^{7:27} Tii da Jesus wén her'oot, tametyy hyb n'aa ÿ̃nh baad ta hā tah'y'yy kae bā. Panyyg gó taky n'aa her'oot, tahyb n'aa newēē hyb n'aa baad tado bā tamasaa bā Judah buuj nadoo do sa hā. Jesus ky n'aa eh'ūūm Judah buuj sa taah. Awaar taah gó taky n'aa ed'oo Judah buuj nadoo doo.

Aj'y'y Jesus nabuuj genä däk do panyyg hahÿÿh

³¹ Ti m' Jesus raberéd hõm Tiir häj n'aa. Sidõn häd näng do hëej, Dekaporis häd näng do häj n'aa na-ãaj hë ratabës. Ti m' karaj'aa Garirej häd näng doo hënh rabaw'ëënh.

³² Jesus rakajaa bä m', ramanaa mä ta wë aj'y'y nabuuj gatamah doo, hebä doo. Ti m' rabetsëë Jesus moo däng ta hä tabahub däk hyb n'aa.

³³ Ti m' Jesus mahüüm mä dawë hä, hajök do sa mahãnh. T'ïi hënh kä m' ta nabuuj gó m' tamoo jëë pëë. Ti m' ta mo poo hä Jesus betsós wät, tii bä kä m' aj'y'y nag'aad hä m' tamoo däng. ³⁴ Hÿ pong jé m' taty deë wät, tak'ëp mä tah'y'y kawabaag wät, ti m' taky hadoo:

—Ezata! —näng mäh. (“Genä däg”, tahanäng pé m' tii.)

³⁵ Tii bä m' nayyw hë m' aj'y'y nabuuj genä padëëk, ta nag'aad na-ãaj mä nahejooj wäd mäh. Baad ub mä taber'ood däg kån.

³⁶ Ti m' Jesus mejüü ranaher'oot hyb n'aa ta wób sa hä. Nabuj keh'üüm mä tii. Tak'ëp mä Jesus mejö paawä ranaher'oot hyb n'aa, tak'ëp mä tii bä rabaher'oot Jesus mo haj'aa. ³⁷ Sahõnh hë m' rameunh Jesus mo haj'aa hä. Ti m' raky hadoo:

—Baad sahõnh hë tamo haj'aa —näk mäh. —Nabuuj gatamah do sii hë nabuuj genä padëëk, ner'oot do sii hë er'ood padëëk tan'oo bä —näk mä sa kyyh Jesus mo haj'aa ky n'aa hä.

8

Jesus pahuunh do 4 miw sa waa panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' ta see pé noo gó hajök do rakata padëëk p'aa hënh ënh. Dooh m' sa waa péh. Ti hyb n'aa m' Jesus naëënh ta ma matëg, sa sii taber'oot hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

²—Ÿ t'yyd mehiĩn hahỹ ẽr wẽ kata pad'ëek doo. Tama-woob dæg ta aĩh si Ÿ rababok. Dooch sa waa pẽh —nãng mãh.

³—Dawëë naa ta wób rabana. Ÿ mejõ bã rababaaj hõm sa gó, naheba padæg da, degõn jẽng da sah mahỹyj ta hõõ bã —nãng mã Jesus ta ma matëg sa hã.

⁴ Ti m' ta ma matëg raky hadoo:

—Nyy bã ji baw'yyt babã sa waa? Dawëë bã. Dooch ta nawaa babã —nãk mãh.

⁵ Ti m' Jesus beanh:

—Nyy hẽ pãw bẽ wẽ? —nãng mãh.

—Ti anãng setsi —nãk mã sa kyyh.

⁶ Ti m' Jesus mejũũ hajõk do rabehyy b'ëeh tũũ. Ti m' tabasog dæk pãw, ti m' taky n'aa etsëë sa waa hyb n'aa. Tii bã m' taganebãh boo kãn, tets'ëë hõm mã ta ma matëg sa hã, rabets'ëë hõm hyb n'aa hajõk do sa hã kã. ⁷ Tah'ỹyb na-ããj mã ti anãng mã sa wẽ. Ned'ëed its mã ti tah'ỹyb. Tii da né hẽ m' taky n'aa d'oo ẽnh tii. Ti m' tamejũũ ta ma matëg rabets'ëë hõm hajõk do sa hã. ⁸ Tii bã kã m', sahõnh hẽ m' rabawëë bong. Wog enã hõm mã sahõnh hẽ. Ti m' rabawëh do jawén paa bã m' mad'aak do ta ma matëg rabata dæk arook gó. Setsi m' arook gedẽ hõm doo. ⁹ 4 miw mã ajyy tahyb n'aa pé ti hawëë bong doo.

Hajõk do hã Jesus kedëë hõm jawén paa bã m', ¹⁰ tagatsëg sooh mã marakate gó ta ma matëg sa sii hẽ m'. Ti m' rabahõm Daramut häd nãng do häj n'aa hẽnh.

¹¹ Rakajaa bã m', Parisëw rabana ta wẽ. Hajõng mã reanh ta hã. Jesus rametyy hyb n'aa ramejũũ mã tapahuuj bã sa matym haj'aa wẽ hã.* ¹² Ti m' tak'ẽp mã

* 8:11 Jesus wẽ Parisëw rakamaj'ti. Dooch raky dahé bã P'op Hagã Do mejũũ do Jesus tado bã. Sa hã pẽh, dooh Jesus haja bã wẽ hã tapahuuj bã, rawén mejũũ sa matym haj'aa Jesus pahuuj bã wẽ hã. J'ooj madæk doo me ramejũũ do hyb n'aa Jesus wén manetëeh sa hã rakarẽn do paawã.

tah'yy kawabaag wät, j'ooj madäk doo me ramejũũ do hyb n'aa m'. Ti m' taky hadoo:

—Daap hē da hē habong do rabetsēē hā ȳȳ ȳ pahuunh hyb n'aa sa matym haj'aa —näng mäh. —Doo h ȳ metēēh pé ta heen n'aa hah̄ȳ sa hā. Né hup ȳ né hē ta ti ȳ her'oot doo —näng mä ta kyyh.

¹³ Tii bā m' Pariséw taberéd b'ēēh, ti m' p'aa hēnh tagatsēg sooh marakate gó, ti m' rabatsēg hōm karaj'aa ta myyj jé.

Pariséw, Eróts daheeh raher'oot do mahānh ji hyb n'aa matakēē do ky n'aa hah̄ȳh

¹⁴ Ta ma matēg ramabaan mä ramahũũm sa waa pāw. Jāām hē sét its mä pāw marakate gó. ¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Baad bē hyb n'aa matakä da. Baad bē kanä da Pariséw, Eróts sa pāw makuj n'aa mahānh —paa tamaher'oot mäh.

¹⁶ Ti m' ta ma matēg rakaner'ood bong Jesus her'oot do ky n'aa. Hah̄ȳ d' mä sa kyyh:

—Doo h er wē pāw. Tii d' tawén edoo[†] —näk mä sa kyyh.

¹⁷ Ti m' Jesus hapäh ti raky n'aa hajēm doo. Ti m' tabeaanh sa hā:

—H'ēēd hyb n'aa pāw bē mabaan hōm bē banäng? —näng mäh. —Doo h tagah'ood nä bā bē hā? Doo h bē h'yy kadawuung nä bā? —näng mä ta kyyh sa hā. ¹⁸ —Bē matym enä né paawä, doo h bē hapēē bā. Bē nabuuj genä né paawä, doo h bē maa napēē bā. Bē mabaan ¹⁹ 5 pāw ȳ etyn bong do 5 miw sa hā? Nyy hē kawaju bē gedē hōm mad'aak doo?

[†] 8:16 Doo h rah'yy kadawuung bā panyyg gó Jesus her'oot do hā. Jesus hā Pariséw Eróts daheeh ranu mer'oot. Doo h m' raky dahé bā Jesus P'op Hagä Do t'aah tado bā. Nayyw hē jé pad'yyt hē takah'ũũm ranu mer'oot do ky n'aa. Pāw makuj nayyw hē takamekuunh tiriig mahang hadoo do tii.

—12 kawaju mad'aak —näk mä sa kyyh.

²⁰ Ti m' Jesus eanh ãnh:

—Setsi pãw ÿ etyn bong do 4 miw sa waa, nyy hã arook bẽ gedẽ hõm mad'aak doo?

—Setsi arook mad'aak —näk mäh.

²¹ Ti m' Jesus bedoo sa hã:

—Dooh bẽ h'yy genã nã bã? —nãng mä ta kyyh ta ma matëg sa hã.

Aj'yy ty gadajuu däk do Jesus ty nã däk do panyyg n'aa hahÿÿh

²² Ti m' Jesus rakaja kãn Betsaj-Da hãd nãng doo bã panang bã. Ti m' ramanaa mä ta wẽ aj'yy ty gadajuu däk doo. Retsẽ mä Jesus moo dãng ta hã tabahub däk hyb n'aa. ²³ Ti m' Jesus maso däk ta moo hã, tamahüüm mä dawẽ hã panang bahãnh. Ti m' Jesus ty hetsós wät, ti m' tamoo dãng ta hã. Ti m' tabeaanh ta hã:

—Äkä, mahapëe däk? —nãng mäh.

²⁴ Ti m' tabeg'ããs, ti m' taky hadoo:

—Dooh baad ÿ hapëe nã bã. ÿ hapäh habong doo. B'aa hadoo hã ÿÿ.

²⁵ Ti m' p'aa hënh Jesus moo dãng ta matym hã ãnh. Ti m' ta matym baad dæg kä. Baad mä tabahapäh tii kä. Dooh m' taty gadajuu wäd bã kä. ²⁶ Ti m' Jesus mejüü tababaaj hõm ta tyw n'aa see me ta tób hënh. Dooh m' takarën myyj hënh tajëe wäd.

Jesus ky n'aa Peed her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁷ Ti m' Jesus rabahõm panang wób Sesareja Pirip panang hãd nãng nedaa badäk doo hënh. Ti m' ramahõm me tabeaanh ta ma matëg sa hã:

—Jaa m' ÿÿh, sa nooh?

²⁸ Ti m' raky hadoo:

—Ta wób noo m', òm mä Jowãw nu gahem'uun do paah. Ta wób noo m', òm mä Eriij makũũh. Ta wób noo m', òm mä P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub dejëp do paa seeh —näk mä sa kyyh ta hä.

²⁹ —Bë hä ênh? Jaa ÿ bë hä ênh? —näng mä Jesus sa hä.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Òm ti Kristo,[‡] P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo —näng mä Peed kyyh ta hä.

³⁰ Ti m' Jesus mejũũ ranaher'oot hyb n'aa ta wób sa hä ta ky n'aa.

Jesus her'oot do tadajëp do ky n'aa hahÿÿh

³¹ Ti m' Jesus du doo tama metëëk do ta hataa. Tama metëëk bä m' taky hadoo:

—ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, hajõng da ÿ ahoop. Èr wahë n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooch do sa wahë n'aa na-ããj da, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ããj hë, ÿ da rahyb n'aa wareem. ÿ da dajëp ran'oo bä. Tamawoob hë ta ã jawén paa bä, ÿ ganä wät da p'aa hënh —näng mä ta kyyh.

³² Baad mä ta ky n'aa tabaher'oot. Ti m' Peed naëenh dawë hä. Ti m' taky ge'ÿÿm, Jesus tii d' tanaher'oot hyb n'aa.

³³ Ti m' Jesus ty kaw'õöd däk ta ma matëg wób sa wë. Ti m' Peed taky geãm wät.

—J'eep! Ahõm mahãnh ÿÿ, Nesaa Do Yb —näng mäh.[§]
—Dooch mah'yyb dëë bä P'op Hagä Do karën do hä. Ajyy rakarën do hä ti mah'yyb däk —näng mä Jesus kyyh.

[‡] 8:29 Ji h'yyb tym dëëb, p'ooj ub Judah buuj hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, ramaneëënh Mesijas . Gereg kyy me ramaneëënh Kristo. “P'op Hagä Do h'yyb däng doo”, tahanäng pé m' ti. [§] 8:33 Tah'yyb hapäh, Satanas kyy gó m' Peed ber'ood wät tawén ky geãm wät.

³⁴ Ti m' hajök do ta wë kata däk doo, ta ma matëg na-ãäj hë Jesus naëëj wät ta wë. Ti m' taky hadoo sa hã:

—Jé karën pé hëp ÿ hata tabahadoo hyb n'aa, taw'ãäts hë teréd hõm ta hã hë tah'yy ka'eeh doo, taw'ãäts hë teréd hõm ta hã hë tahyb n'aa newëë doo. Taw'ãäts hë da tagado had'yyt hë tahoop do hëp ÿ n'aa. Taw'ãäts hë tagadoo hëp ÿ n'aa radajëëb bä na-ãäj hë. Taw'ãäts hë ÿ taky daheeh, taw'ãäts hë ÿ bawät doo da da ti bawät. ³⁵ Tii d' ÿ wén edoo, badäk hahÿÿ hã ji hawät do tak'ëp kamahãn doo, jé tahoop do hëp ÿ n'aa jeÿÿm doo, dooh da P'op Hagä Do wë tanu dëë bä. Jé hëp ÿ n'aa, panyyg hanäm do hyb n'aa na-ãäj hë, tahoop do gadoo péh, hëp ÿ n'aa tadajëb bä, panyyg hanäm do hyb n'aa tadajëb bä, ta h'yyb tym P'op Hagä Do wë da tanu däng —näng mä ta kyyh.

³⁶ Ti m' taky hadoo ënh:

—Hëd n'aa ji karën sahõnh hë badäk hahÿ ji ta danäh, ji h'yyb tym banesaa hënh tahõm bä? —näng mäh. ³⁷ —Doo ta sãm ji ad'oo pé ta s'ee hënh ji h'yyb tym nahõm hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh. ³⁸ —Hëp ÿ n'aa, ÿ ma metëëk do hyb n'aa na-ãäj hë nu mebyng pé P'op Hagä Do hã hyb n'aa eréd hõm do sa matym gó, nesaa do moo heb'ooh do sa matym gó, ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ d' nu mebyng ënh ta hyb n'aa, Ee hejój gó, ta bag tak'ëp gabarëëh doo gó ÿ bahyng noo gó ääs tak'ëp baad hedoo do sa daheeh —näng mä ta kyyh.

9

¹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Ta wób babä ër mahang habong do rahapäh nä da ÿ du doo noo gó sahõnh hë ÿ bag'ãäs P'op Hagä Do hejój me. Radejöp do pooj jé rahapäh nä da tii. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo.

Jesus kawareem do panyyg n'aa hahÿÿh

² Ti m' ji moo oow see pé sa ā jawén paa bä m', Jesus mahūūm ta sii Peed, Tsijaag, Jowāw daheeh. Ti m' rabas'ëëg kån waëë p'op nu dāk do hā. Sa mab hē m' t'ī hēnh rabaym dó. Ti m' Jesus kawareem dāk sa matym gó. Ta see hado dāk mäh. ³ Tak'ëp mā ta saroor gabar'ëëng dāk, tak'ëp mā tabahawag dāk. Dooh m' badāk hahỹỹ bã hajaa pé saroor ti hadoo pé tak'ëp hawak péh. ⁴ Ti m' p'ooj ub habong do paa Eriij, Mosees häd enäh do rakas'ee b'ëëh sa matym gó. Jesus sii m' raber'oot.

⁵ Ti m' Peed ky hadoo Jesus hā:

—Ma matëgl! —näng mäh. —Taw'ääts hē babä ër hāl —näng mäh. —Taw'ääts hē tamawoob hē ta tób n'aa äā temaa toonh. Sét hē a tób, sét hē Mosees tób, sét hē Eriij tób —näng mäh.

⁶ (Dooh m' tadoo wät pé tak'ëp rabeỹỹm bong do hyb n'aa m', tii d' tawén edoo.) ⁷ Ti m' nyyw mā wë puh ganyyh, sahõnh hē sa hā m' tabadäng. Wë puh gó m' P'op Hagä Do ber'oot. Hahỹỹ d' mā ta kyyh:

—Hahỹ tahỹỹ, tak'ëpỹ kamahän doo. Bë maa newë, bë ky dahé ta kyyh —näng mäh.

⁸ Ti m', nyyw hē m', raty kaw'ööd bong bä m', rabaheg'ääs bä m', jääm hē Jesus rahapäh. Dooh boo m' Jesus pa hab'ëëh do paah.

⁹ Ti m' rabahyk bä m' Jesus mejüü ranaher'oot hyb n'aa rahapäh doo, Aj'y Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Do ganä wät bã kä dejëp do mahang. ¹⁰ Ti m' sa h'yyb gó m' rabenäm. Sa mab hē m' rakaner'ood bong. Hahỹỹ da m' sa kyyh:

—H'ëëd ky n'aa tii, dajëp do ganä wät do taheer'oot doo? —näk mā sa kyyh.

¹¹ Ti m' rabeaanh ta hā:

—Höd n'aa Kristo kajaa do pooj jé Eriij m' matëeh, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do raher'oot? — näk mä sa kyyh.

¹²⁻¹³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Se hub né hē. Eriij matëeh né da sahõnh hē tabenäm hyb n'aa —näng mäh. —Ti hadoo né hē, bë ÿ maher'oot hahÿÿh: Eriij ewäd hyng né hē. Tii bä rah'yy kajäk doo da né hē rabad'oo paa ta hä. Tii d' né hē takerii däk ta ky n'aa P'op Hagä Do kyy kerih do hä* —näng mäh.

Ti m' taky hadoo ënh:

—ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do ky n'aa ënh? Nyy da këh ÿ n'aa kerih do P'op Hagä Do kyyh? ÿ na-ãäj da hajõng ÿ ahoop da. ÿ rahyb n'aa wareem da na-ãäj hē —näng mä Jesus kyyh.

Pahëew Jesus haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁴ Ti m' Jesus rakajaa bä kä m' ta ma matëg wób rabab'ëeh bä, hajök mä ranu sabug däk sa pa rabahapäh. Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do ky ked'aak mä sa daheeh. ¹⁵ Tii bä m', nanäng nu sabuk do rabahapäh bä m' Jesus, raty ge-ee bong. Ti m' rawaj'aa nä ta wë rabadëng hyb n'aa m' Jesus.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta ma matëg wób sa hä:

—H'ëed p'ãä ti bë ky ked'aak sa wë? —näng mäh.

¹⁷ Tii bä m' hajök do see ky ganyyh. Ti m' taky hadoo:

—Ma matëg! —näng mäh. —ÿ manaa a wë paawä tah ÿÿ. Karap'aar h'yyb nesaa do ta hä adäk —näng mäh. —Dooh ter'ood wäd tan'oo bä. ¹⁸ Ta hä tabadäng bä, tũũ tadewëes. Ti tah ÿ gadów däk, tæg kamatsëe däk, tsanamäts däk tan'oo bä —näng mäh. —ÿ eaaj wät a ma

* 9:12-13 Eriij tahanäng doo, Jowāw nu gahem'uun do né hē tii.

matëg sa hã rabahabëë hõm hyb n'aa. Dooch rahaja bã — nãng mã ta kyyh Jesus hã.

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Baad P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh do bëëh, da hë badãk hahÿÿ bã habok doo! —nãng mãh. —Hajõõ nuu me ÿ bawãt nã g'eeh bë mahang bë ky dahé dãk hyb n'aa kã? ÿ hãd h'yyb napan dãg bë hã, hã ÿ bë h'yy kanasadã nã do hyb n'aa —nãng mãh. —Bë mana b'ëëp pahëew —nãng mãh.

²⁰ Ti m' pahëew ramanaa ta wë. Ti m' karap'aar h'yyb nesaa do bahapãh bã m' Jesus, pahëew tabahehats wãt. Ti m' tadawãts jat tũũ. Tũũ m' takawereem, kawereem, kawereem jat mãh. Tsanamãts jat mãh.

²¹ Ti m' Jesus beanh ta yb hã:

—H'ëed pénh tabadãk ta hã? —nãng mãh.

—P'ooj ub takarapee noo gó tadãg né hë ta hã —nãng mã ta yb kyyh. ²² Hajõõ nuu me karap'aar h'yyb nesaa do dahew'ëës tũũ tëëg hõõ me, tame na-ããj hë. Takarën tadaj'ëëp. Mahaja bã, mado hõm. Mat'yyd mehĩn ããh — nãng mãh.

²³ —ÿ haja bã? —nãng mã Jesus kyyh. —Dooch hejooñh pé P'op Hagã Do hã h'yy ka'eeh pé hã —nãng mãh.

²⁴ Ti m' nayyw hë pahëew yb ky hadoo:

—ÿ h'yy ka'eeh né hë —nãng mãh. —Man'oo tak'ëp ÿ h'yy ka'eeh hyb n'aa, ÿ ky nasëm hyb n'aa! —nãng mãh.

²⁵ Ti m' hajõk waj'aa padëëk sa wë rabaheg'ããs hyb n'aa Jesus hapãh bã m', nayyw hë m', hajõk do kaj'aa do rabaheg'ããs do pooj jé, karap'aar h'yyb nesaa do tageãm wãt tabanyyh hyb n'aa. Ti m' taky hadoo ta hã:

—Karap'aar h'yyb nesaa doo, ky tamah doo, nabuuj gatamah doo, anã pahëew hã hadãk doo! Dooch da ta hã madëë wãd bã! —nãng mã Jesus kyyh.

²⁶ Ti m' tak'ëp mä karap'aar h'yyb nesaa do geëej wät. Ti m' tak'ëp tabahehats wät, ti m' tabanä kän pahëew hã hadäk do paah. Ta wób sa hã m' pahëew dajëp. Bag hënh mä tabajad hõm, ti hyb n'aa m' dajëp rawén ed'oo. ²⁷ Ti m' Jesus moo taky g sëek. P'op mä tabag'ëed däg kän.

²⁸ Ti m' Jesus tób gó tabajëe suun jawén paa bä, sa m'aa hënh mä ta ma matëg rabeanh ta hã:

—H'ëed hyb n'aa äã wén nahajaa äã habëe hõm bä karap'aar h'yyb nesaa doo? —näk mäh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Jããm hë P'op Hagä Do ji ky n'aa etsëe doo me, [ji noo kanawa doo me na-ääj hë] ta ti hadoo pé karap'aar h'yyb nesaa do tabanyyh —näng mä Jesus.

³⁰ Ti m' ratsyym kasok ta tii b' naa. Garirej häj n'aa me m' ratabës. Dooch m' Jesus karën bä ta wób raky n'aa napëe bä rabaym doo, ³¹ ta ma matëg tama metëek do hyb n'aa m'. Ti m' taky hadoo sa hã:

—ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ PongJé Hana Doo, ÿ da ran'oo däk da ta wób sa moo gó. ÿ radaj'ëep da. Tamawoob hë ta ä jawén paa bä ÿ ganä wät da p'aa hënh —näng mä Jesus ta ky n'aa hã.

³² Dooch m' rah'yy genä bä ti tahe'oot do sa hã. H'yyb e'ÿÿm mä rawén neanh.

Raky ked'aak doo, jaa sa bahãnh hadoo do panyyg n'aa hahÿÿh

³³ Ti m' rakajaa Kapar-Naũm häd näng panang bä. Tób bä tabajëe suun bä m' teanh mä ta ma matëg sa hã. Ti m' taky hadoo:

—H'ëed p'ää ti bë ky ked'aak ta tyw n'aa me, ër mana me? —näng mäh.

³⁴ Dooch m' raky gado bä. Raky n'aa meb'yyh mäh. Tyyw me rababoo däk bä raky kedag bong ny hadoo do

sa mahang hyb n'aa jawyk ta wób sa bahānh. Ti hyb n'aa m' rawén ky n'aa meb'yyh.

³⁵ Ti m' Jesus bahyy sooh, ti m' ta ma matëg tanaëenh ta wë. Ti m' taky hadoo sa hã:

—Jé karēn pé ta wób sa bahānh hadoo doo, taw'ääts hē da sa yd jé tanu gadäk. Taw'ääts hē sahōnh hē sa karom hadoo tabahadoo —näng mä Jesus kyyh sa hã.

³⁶ Ti m' karapee t'aah ta moo taky gëet sa mahang, ti m' tabado däk, ti m' taky hadoo:

³⁷ —Hëp ÿ n'aa hahÿ karapee t'aah hadoo pé gadoo péh, ÿ né ti tagadoo —näng mäh. —ÿ gadoo péh, ÿ had'yyt nado tagadoo, hã ÿ mejüü do ti na-ääj né hē tagadoo —näng mä Jesus sa hã.

³⁸ Ti m' Jowāw ky hadoo:

—Ma matëg! —näng mäh. —Äã hapäh aj'yy a häd tabesok bä tahebë karap'aar h'yyb nesaa doo. Èr h'yyb hata nado tii, ti hyb n'aa äã ge'ÿÿm tii d' tanad'oo hyb n'aa —näng mä Jowāw kyyh Jesus hã.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Bë geām manäh! —näng mäh. —Dooch hät ÿÿ gó pahuunh pé ta jawén ÿ tanu mer'oot tii bä —näng mäh.

⁴⁰ —Ti hyb n'aa, èr wë h'yy kawanereem doo, èr h'yyb hata tii —näng mäh.

⁴¹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Jé naëng han'oos pé hät ÿÿ gó bë hã, hata ÿÿ bë bahadoo do hyb n'aa, ta ti gadoo né da ta sām baad hadoo do P'op Hagä Do hanaa. Né hup ÿ né hē ti ÿ her'oot doo —näng mä Jesus sa hã.

⁴² Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Baad nado né paawä pä ta jawyyg n'aa ji hã ranu hūü däg bä ji radawäts tu tame t'öp ji pahäs hyb n'aa, ti bahānh tak'ëp baad nado ji hã da, ky n'aa netsëeh do seeh, hahÿ

karapee hedoo doo, hã ÿ h'yy ka'eeh do ji h'yyb tatug bä nesaa do tamoo wät hyb n'aa —näng mäh.

⁴³ Ti m' taky hadoo ênh:

—A moo hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bä, taw'ääts hẽ paawä magakyd hõm a mooh. Taw'ääts hẽ mabasëek hỹ pong jé P'op Hagä Do wë sét a mooh, mahõm mahãnh ta s'ee hẽnh, tabanesaa hẽnh, pawóp hẽ tado bä a mooh. T'ĩ hẽnh mahõm bä, tëeg hõõ nadëek do mahoop da had'yyt hẽ. [⁴⁴ T'ĩ hẽnh madoh-ro ji hawëh doo, dooh radejëb bä. T'ĩ hẽnh tëeg hõõ dooh tadäg bä —näng mäh.] ⁴⁵ —A tsyym hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bä, taw'ääts hẽ paawä magakyd hõm. Taw'ääts hẽ matsyym gahet mabasëek hỹ pong jé P'op Hagä Do wë, ta s'ee hẽnh, tabanesaa hẽnh, õm P'op Hagä Do aw'oong hõm mahãnh, pawóp hẽ tado bä a tsyym. [⁴⁶ T'ĩ hẽnh madoh-ro ji hawëh doo, dooh radejëb bä. T'ĩ hẽnh tëeg hõõ dooh tadäg bä —näng mäh.] ⁴⁷ —A matym hyb n'aa nesaa do mamoo wäd bä, taw'ääts hẽ paawä a matym mado nyyh. Taw'ääts hẽ mabasëek hỹ pong jé, P'op Hagä Do ji tabag'ääs doo hẽnh, sét a matym, jé ta s'ee hẽnh, tabanesaa hẽnh, õm P'op Hagä Do aw'oong hõm mahãnh pawóp hẽ tado bä a matym. ⁴⁸ “T'ĩ hẽnh madoh-ro ji hawëh doo, dooh radejëb bä. T'ĩ hẽnh tëeg hõõ dooh tadäg bä”† —näng mä Jesus.

⁴⁹ Ti m' taky hadoo ênh:

Sahõnh hẽ ma matëk ÿÿ P'op Hagä Do metyy da ji ahoop do hã, sa h'yyb tym banyyw däk hyb n'aa ta hã, ta dab P'op Hagä Do hã ji ma ejuu do jukiir me ji enyyw däk doo da.

⁵⁰ Ti m' taky hadoo ênh:

† ^{9:48} T'ĩ hẽnh ji ahob had'yyt hẽ, tahanäng pé tii. Isajas 66.24 hã takerih do hã tabeh'üüm.

—Taw'ãäts hē ti jukiir. Ti hadoo né hē, tanadah'eëd wäd bä, taw'ãäts hē nado wäd. Ti hadoo né da bë hä. Taw'ãäts hē baad had'yyt hē bë babok bë da hadoo do wë. Baad bë babok do bë da hadoo do wë gawatsiig bä, taw'ãäts hē nado wäd —näng mäh. —Taw'ãäts hē h'yyb nyw gó bë baboo had'yyt hē bë da hadoo do wë —näng mä Jesus ta ma matëg sa hä.

10

Doohji yÿm ji eréd hōm bä do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' Jesus raberéd däk Kapar-Naũm, atsëg hōm mä tamii Joradän häd näng doo. Tamyyj däk hä m', ta tyw n'aa me m' ramahyk Judah häj n'aa hēnh. Ti m' p'aa hēnh hajök mä ta wë han'aa. Ti m', tabahed'oo doo d' né hē m' tama metëëk mä sa hä.

² Ti m' Parisëw wób rabana ta wë rametyy hyb n'aa m'. Hahÿÿ da m' rake'aanh:

—Ër ky n'aa jaw'yyk do anoo g'eeh aj'yy eréd hōm bä ta yÿm? —näk mäh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Nyy da Mosees ky n'aa jaw'yyk do her'ood bä ënh? —näng mä Jesus sa hä.

⁴ Ti m' raky hadoo:

—Mosees anoo ji erii däk ji yÿm ji eréd hōm do heen n'aa, tii b' ji mejō hōm tabahōm hyb n'aa —näk mä Parisëw sa kyyh.

⁵ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë nabuj keh'üüm do hyb n'aa tii d' Mosees wén erii wät ta ti ky n'aa jawyk do ky n'aa —näng mäh. ⁶ —P'ooj ub dooh ta tii da tahado bä. Sahōnh hē tadu dahäng noo gó P'op Hagä Do pahuunh aj'yy yÿnh daheeh. ⁷ “Ti hyb n'aa kä, aj'yy kä, ta yb, ta yÿn mahänh kä, sa m'aa hēnh kä, tagatëë hyb n'aa ta yÿm kä. ⁸ Takatëë jawén paa bä

sét rabahado padëek ta ÿÿm daheeh”, * näng mäh. Ti hyb n'aa pawóp hē ranado bong. Sét hado däg kän. ⁹ Ti hyb n'aa séd hā P'op Hagä Do ata däk doo, dooh tahaja bä ji etyn bä —näng mä Jesus kyyh Pariséw sa hā.

¹⁰ Tób bä kä m' ta ma matëg rabeanh ta ti ky n'aa. ¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Jé ta ÿÿm heréd hōm doo, tii bä ÿÿnh see hā takat'ëē däg bä, nesaa doo, P'op Hagä Do ganadoo do tamoo wät. Ta see ÿÿm sii he'ÿÿh do hado däk tii. Ta ÿÿm paa tah'yib rejãã —näng mäh. ¹² —Jé ta patug heréd hōm do ta see tagat'ëē däg bä, nesaa doo, P'op Hagä Do ganadoo do tamoo wät. Ta see patug sii he'ÿÿh do hado däk tii —näng mä Jesus kyyh.

Karepé Jesus ky n'aa edëng do panyyg n'aa hahÿÿh

¹³ Ti m' ta wób ramena karepé ned'ëēd is do Jesus wë, sa hā Jesus moo däng hyb n'aa, taky n'aa edëng hyb n'aa. Ti m' ta ma matëg rage'ÿÿm mäh. ¹⁴ Ti m' dooh Jesus genaag bä ta ma matëg rabad'oo doo. Ti m' taky hadoo sa hā:

—Na ramena karepé wë ÿÿ. Bë geãm manäh! Hahÿ karepé h'yy ka'eeh do hadoo, ti né hē P'op Hagä Do bag'ããs do karapee hedo padëek doo —näng mäh.

¹⁵ Ti m' taky hadoo ënh:

—Karapee t'aah ky daheeh do hadoo ky nadaheeh péh, dooh P'op Hagä Do bag'ããs do karapee tado bä da. Né hup ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo —näng mä Jesus.

¹⁶ Ti m' karepé tabasog däk ta hā, tii bä m' sa nu gad'oo bä m' tamoo däng, taky n'aa edëë boo kän mäh.

Tak'ëp ma näng do panyyg n'aa hahÿÿh

* 10:8 Genesis 2.24

¹⁷ Ti m' ta tii b' naa Jesus tsyym kadoo bä m', ana mä aj'y'y ta wë. Ta taron nuu me m' tabahyy häng ta wë. Ti m' taky hadoo:

—Baad õm, ma matëg! —näng mäh. —Nyy da ÿ bad'oo edëb had'y'yyt do ÿ gadoo hyb n'aa, P'op Hagä Do pa ÿ bawät hyb n'aa kä? —näng mä aj'y'y kyyh.

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Hëd n'aa baad ub hä ÿ mabanäng? —näng mäh. —Jääm hë P'op Hagä Doo, baad hadoo doo. Dooch ta see pé baad hadoo péh. ¹⁹ Mahapäh hahÿ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'y'yk doo: “Manaboh manä a da hadoo doo. Aä manä a ÿÿm nadoo do sii, a patug nadoo do sii. Etsëeg manäh. Daap hë maky n'aa tapa manä ta wób. Mawad'ii manäh. Mawehëë a yb, mawehëë a ÿÿn”† —näng mä Jesus kyyh ta hä.

²⁰ —Ma matëg! —näng mä aj'y'y kyyh. —P'ooj ub, ÿ karapee noo gó ÿ panyyg kadeheeh né hë ta tii hä —näng mä ta kyyh Jesus hä.

²¹ Ti m' Jesus ty däng ta wë, takamahän wät mäh. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Sét hë ti hawät a hä —näng mäh. —Abaaj hõm, mesëëm hõm sahõnh hë a wë hanäng doo. Man'oo ta säm paa kas'uut do sa hä. Tii d' madoo bä hÿ pong jé magadoo da tak'ëp baad hadoo do P'op Hagä Do hanaa. Ti jawén ana wë ÿÿ, hëp ÿ hata mabahadoo hyb n'aa kä —näng mä Jesus kyyh ta hä.

²² Ti m' aj'y'y h'y'y katón gëët. Ti m' ahõm mä Jesus mahänh. H'y'y katón wät mäh, tak'ëp tawekäp do hyb n'aa.

²³ Ti m' Jesus ty däg ta ma matëg sa wë, ti m' taky hadoo:

† 10:19 Esodo 20.12, Dew-Teronom 5.16-20

—Hejooñh né hē wekāp do sa hā P'op Hagä Do bag'ääs do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näñg mäh.

²⁴ Ti m' sa h'yyb gó ta ma matëg rameuunh mä Jesus her'oot do hyb n'aa. Ti m' p'aa hēñh Jesus ky hadoo sa hā:

—Tah haa —näñg mäh. —Hejooñh né hē ji hā P'op Hagä Do bag'ääs do karapee ji bahadoo hyb n'aa —näñg mäh.

²⁵ —Hejooj né paawä kameer hā tatabëej bä gats'uus doo gó, ta bahāñh tabahejooñh wekāp do sa hā P'op Hagä Do bag'ääs do karapee n'aa rabahadoo hyb n'aa —näñg mäh.

²⁶ Ti m' ti bahāñh mä ta ma matëg rameuuj bong mäh. Sa mab hē m' rakaner'oot. Hahỹỹ da m' sa kyyh:

—Jaa ēñh ti P'op Hagä Do wē hasëek ēñh? —näk mäh.

²⁷ Ti m' Jesus ty gadäg däk sa wē, ti m' taky hadoo:

—Ji daaj hē dooh né hē ji haja bä P'op Hagä Do wē ji as'ëëg bä. Ti hadoo né hē, dooh P'op Hagä Do nahajaa péh. Ti hajaa ta wē ji tamasäk —näñg mäh.

²⁸ Ti m' Peed ky hadoo:

—Sahōñh hē äñ beréd hōm a hataa äñ bahadoo hyb n'aa —näñg mäh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hā:

—Né hup ỹ né hē hahỹ ỹ her'oot doo: Hëp ỹ n'aa, P'op Hagä Do panyyg hanäm do hyb n'aa na-ääj hē heréd hōm pé ta tób, heréd hōm do ta wakāän, ta āñh, ta yb, ta ỹñ, ta taah, ta joom banäng doo, ³⁰ ta bahāñh hajōng tagadoo da badäk hahỹỹ bä ta mabaj. Tagadoo da tób, ta wakāän, ta āñh, ta ỹñ, ta taah, ta joom banäng doo. Ta no n'aa na-ääj da tagadoo. Ta jawén kä, hỹ pong jé kä, tagadoo da edëb had'yyt doo. P'op Hagä Do pa tabawäd had'yyt da. ³¹ Hajök babä hyb n'aa jewyk do wób, ta jawén kä hyb n'aa sekog padäg its da hỹ pong jé. Babä hyb n'aa sekog is do wób kä ti noo gó kä hyb n'aa jewyk kän da —näñg mä Jesus kyyh sa hā.

P'aa hēnh Jesus her'oot tadajëp do ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

³² Ti m' Jesus rabahôm Jerusarēnh hēnh. Jesus mä sa pooh. Ti m' ta ma matëg rahyb n'aa newëë mä t'ĩ hēnh Jesus bahôm doo.† Ta wób mä sa sii hah'ũũm do e'ÿÿm mäh. Ti m' sa m'aa hēnh Jesus naëēnh ēnh 12 hedoo do ta ma matëg. Ti m' tamaher'oot sa hã ta mo n'aa. ³³ Ti m' taky hadoo:

—Èr ah'ũũm Jerusarēnh hēnh —näng mäh. —ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ da rahaëëj däk da P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa sa moo gó, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa moo gó na-ããj da. Dajëb hã raky n'aa etyy da ÿÿh. ÿ da rahaëëj däk Judah buuj nadoo do sa moo gó —näng mäh. ³⁴ —Ta ti ÿ da raky n'aa ej'ees, ÿ da rahetsoos. ÿ da rahewyyh. ÿ da radajëëb kãn —näng mäh. —Tamawoob hē äh ÿ jawén paa bä, ÿ d' ganä wäd kãn —näng mä Jesus ta ma matëg sa hã.

Tsijaag, Jowãw daheeh retsëë do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti m' Sebedew taah hedoo doo, Tsijaag, Jowãw daheeh, rabana Jesus wë. Ti m' raky hadoo ta hã:

—Ãã karēn paawä manoo ãã etsëë do a hã —näk mäh.

³⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—H'ëëd ti bë karēn hã ÿÿ? —näng mäh.

³⁷ Ti m' raky hadoo:

—Ãã karēn paawä tak'ëp makabaj'aa doo me mabag'ããs doo bä, a hub hadäk hēnh ãã see basooh man'oo bä, s'ÿÿ me ãã see[§] —näk mä sa kyyh.

† 10:32 Ta ma matëg rawén hyb n'aa newëë Jerusarēnh hēnh Jesus bahôm doo, t'ĩ hēnh Jesus majĩ rababok sa h'yyb. § 10:37 Tak'ëp hyb n'aa jewyk do tii, sa wahë n'aa basooh do pa hat'oonh doo. Rakarēn paawä ta wób sa wahë n'aa rabahadoo Jesus sii.

³⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Dooch bë hapëë bä ti bë etsëë doo —näng mäh. —Bë hajaa da ÿ ahoop do bë ahob bä? Bë hajaa da bë dajëb bä ÿ dajëp doo da? —näng mä Jesus sa hã.

³⁹ —Ãã hajaa! —nak mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë ahoop né da ÿ ahoop do hadoo doo. ÿ dajëp do hadoo né da bë dejëp —näng mäh. ⁴⁰ —Hÿÿ kä, ta ti bë etsëë do hã ÿÿ, ÿ nado ti hanoo. P'op Hagã Do anoo da hup ÿÿ hënh, sã ÿÿ hënh rabat'oonh, ta pooj jé tabenäm do tah'yyb däng do sa hyb n'aa —näng mäh.

⁴¹ Ti m' ta ma matëg wób, ji moo sahõnh hë hadoo do raky n'aa napäh bä retsëë doo, rah'yy kawaj'ään bong Tsijaag Jowãw sa wë.

⁴² Ti m' Jesus naëëj nä ta wë sahõnh hë ta ma matëg. Ti m' taky hadoo sa hã:

—Bë hapäh né hë, ta ti Judah buuj nadoo do sa wahë n'aa ky n'aa hedoo doo, tak'ëp ramejüü sa hã. Bë hapäh né hë ti hyb n'aa jew'yyk doo, tak'ëp ramejüü sa karapee n'aa —näng mäh. ⁴³ —Bë mahang taw'ãäts hë dooh tii d' tado bä. Bë mahang karën pé kaweh'ëëh péh, taw'ãäts hë da ta wób sa karom hadoo tabahado däk, ta wób tamasa.

⁴⁴ Bë mahang karën pé ta wób sa bahãnh nu gadäk péh, taw'ãäts hë takadad'uuh sahõnh hë sa wë. Taw'ãäts hë sahõnh hë sa masa n'aa, sa karom kanep'aak do hado däk tii —näng mäh. ⁴⁵ —ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ na-ããj né hë. ÿ ahyng babä ÿ rahyb n'aa jew'yyk do jawén nado. ÿ ahyng babä ÿ masa hyb n'aa ta wób, ÿ ky n'aa en'yym hyb n'aa ta wób sa hã, ÿ dajëp hyb n'aa hajök do nesaa do sa mo haj'aa sãm hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh.

Baritsiméw häd näng do panyyg n'aa hahÿÿh

Maah-Ko 10:46 51 Maah-Ko 10:52

⁴⁶ Ti m' rakajaa panang Jerikó häd näng doo bä. Ti m', ta jawén, panang bä naa Jesus, ta ma matëg, hajök do wób ratsyym kasok bä, ta tyw n'aa nabyy me m' tabahäng ty tamah doo. Baritsiméw mä ta häd. Tsiméw häd näng do t'aa m' tii. Ta tyw n'aa me tabahäng dajëër tetsëe hyb n'aa m' ta tii me tebës do sa hä. ⁴⁷ Ti m', Jesus, Nasaréh buuj ramaneënh do né hë ti ta tii bä tabës taky n'aa napäh bä m', tak'ëp mä tageëej wät. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Mat'yyd mehïïn ÿÿh, Dawi panaa! ^{**} —näng mäh.

⁴⁸ Ti m' ta wób raky ge'ÿÿm mäh, bag hënh tabahäng hyb n'aa. Raky geãm né paawä m', tak'ëp tageëej wät tii bä:

—Mat'yyd mehïïn ÿÿh, Dawi panaa! —näng mäh.

⁴⁹ Ti m' Jesus baym.

—Bë naëej! —näng mäh.

Ti m' raky hadoo Baritsiméw hä:

—Tsebee wäd! P'op as'ëeg g'ëed! Õm tanaëenh! —näk mäh.

⁵⁰ Ti m' ta hatsë taw'oong jat mäh, gatsëg geët, ahöm mä Jesus wë.

⁵¹ Ti m' Jesus beaanh ta hä:

—H'ëed ti makarën ÿ moo wät a hä? —näng mäh.

—Ma matëg! ÿ karën ÿ begãä däk —näng mäh.

⁵² Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Ahöm nä. Hä ÿ mah'yy ka'eeh do hyb n'aa òm has'oo däk —näng mäh.

^{**} 10:47 Sa h'yyb tym dëeb, p'ooj ub Judah buuj hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, ramaneënh Mesijas . Dawi panaa mahang ta ti ganyyh P'op Hagä Do ky däng do paa hyb n'aa, “Dawi panaa” ramaneënh na-ãäj hë P'op Hagä Do Ky Däng Doo. Tii da Jesus Baritsiméw wén maneënh, ta hä pé Jesus né hë ti P'op Hagä Do ky n'aa enooh do paa kaja däk doo.

Ti m' nayyw hē m' tabahapēē dāk. Ti m' tabahōm Jesus sa jawén.

11

Baad Jerusarēnh bä Jesus ragadoo do panyyg n'aa hahỹyh

¹ Ti m' Jesus rabahōm. Ti m' Jerusarēnh bedaa dāk bä m', panang Betapagéh, Betanija häd enäh do w'oo hã rakajaa bä, waëë joom oriib häd näng do banäng bä, pawóp hē ta ma matëg Jesus mejũũ sa pooj jé m' rabahōm hyb n'aa. ² Hahỹỹ d' mä ta kyyh sa hã:

—Bë ahōm panang hēnh bë pooj jé badäk doo hēnh ti nuuj jé. Bë kajaa bä, bë hapäh da jumeto t'aah ji najasooch nä doo. Ta tyd hã da tabahäng —näng mäh. —Bë asood hōm da, bë manaa wawëë hē —näng mäh. ³ —“Häd n'aa ti bë as'oot?”, ranoo bä, “Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karēn, bada m' tamejũũ rababaj nä”, näk da bë kyyh —näng mä Jesus pawóp hadoo do sa hã.

⁴ Ti m' rabahōm, ti m' jumeto t'aah rabawyyd kãn tób w'oo hã. Tób noo hã m' takahō. ⁵ Ti m' rabas'oot bä m', p'eets hē hab'ëeh do rabeaanh:

—H'ëed ti bë hab'ëeh? Häd n'aa ti bë as'oot? —näk mä sa kyyh.

⁶ Ti m' Jesus ma matëg raky hadoo Jesus bedoo doo d' né hē m'. Ti m' rabanoo ramahũũm. ⁷ Ti m' Jesus ma matëg ramana kãn Jesus wë. Ti m' sa hatsë sa hã padëek do paa radatoonh jumeto jó. Ti m' Jesus bas'ëeg sooh ta jó. ⁸ Hajök mä sa hatsë sa hã padëek do paa rat'ëeg hōm ta tyw n'aa me, tamahōm doo me, raweh'ëeh hyb n'aa. Ta wób mä ragekyyt mä bag'aad, rat'ëeg hōm mä ta tyw n'aa

me.* ⁹ Ti m' sahõnh hẽ pooj jé hah'ũüm doo, duu hẽnh han'aa do na-ãäj mä tak'ëp mä sa kyyh:

—P'op Hagä Do äã j'aa etsë! —näk mäh. —Ky n'aa kedëng tii, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo!†
—näk mäh. ¹⁰ —P'op Hagä Do ky n'aa edëng da èr wahë makû Dawi bag'ääs do paa hadoo bag'ääs doo‡ —näk mäh.
—Hÿ pong jé hawät do hä äã j'aa etsë! —näk mä sa kyyh.

¹¹ Ti m' Jerusarënh bä Jesus bajëë suun kãn. Ti m' tabahõm P'op Hagä Do tób n'aa hẽnh. Tabegãã däk mäh. Tug bä däg do hyb n'aa m', ¹² hedoo do sa sii hẽ m' tabahõm ta s'ee hẽnh, Betanija häd näng doo hẽnh, raba'yÿh hyb n'aa m' tii bä.

P'op Hagä Do tób wahoo gó hes'ëëm do Jesus hebëë bong do panyyg n'aa hahÿÿh

¹² Ti m' jati péh, Betanija bä naa ratsyym kasok bä, Jesus asa däk. ¹³ Dawëë naa m' tabahapäh joom wiigo häd näng doo. Taheg'ääs mä teag bä. Dooch m' ta hä, ta ag noo gó nado m' ta h'yyb.§ ¹⁴ Ti m' joom hä taky hadoo:

—Dooch da meag wäd bä! Dooch d' a ag repoo wäd bä! —näng mäh.

Ta ma matëg ramaa napäh mä ta kyyh joom hä.

¹⁵ Ti m' rakajaa bä kä m' p'aa hẽnh Jerusarënh bä, Jesus bajëë suun mä P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä, kahadë doo gó, wahoo gó. Ti m' Jesus bahabëë bong tii bä hes'ëëm doo, hets'ëë do na-ãäj mäh. Ti m' tabaũũj bëëh dajëër

* 11:8 Tii d' né paa m' rabahed'oo sa wahë n'aa ragadoo bä. Ratsebë, raweh'ëëh do heen n'aa tii. † 11:9 Saaw-Mo 118.25-26 hä takerii däk do hä rabe'h'ũüm. ‡ 11:10 Tii d' rawén her'oot, sa hä pé edaa däk Jesus du doo do Isaraéw buuj tabag'ääs doo. § 11:13 Ta ag noo gó nado né paawä, joom baad hadoo do hä ji aw'yyt né hẽ pawóp its ta ag tabeaak do pooj jé ganyyh doo. Kas'uut do sa waa tii. Ti ti Jesus esoos do tabepóh hyb n'aa paawä.

rabaheb'aanh do tyng n'aa. Gurii-i hes'ëem do tyng n'aa na-ãäj mä taũj bëeh. ¹⁶ Dooch m' tan'oo bä ramatabëj bä wak'ãab ta tii me, P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó. ¹⁷ Sa hã tama metëek bä m' taky hadoo:

—Nepäh bë hã kerih do P'op Hagä Do kyyh? —näng mäh. —Hahỹ da takerih P'op Hagä Do kyyh: “Tóp yỹ ji maneënh da sahõnh hẽ badäk hahỹ bã habong do P'op Hagä Do hã raky n'aa etsëe do tób n'aa”^{**} —näng mä Jesus. —Hỹ kã, baretsëg tób n'aa hado däk bë an'oo bã! —näng mä Jesus kyyh sa hã.

¹⁸ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyc do ma mehetëk do na-ãäj mä raky n'aa napëe kãn mä ta tii. Ti m' ratyw n'aa esoos mä radaj'ëep hyb n'aa m' Jesus, Jesus rajeyỹm do hyb n'aa m'. Rawén jeỹm mäh, hajök mä gen'aak Jesus metëek do hã.

¹⁹ Ti m' tug bã kã m' Jerusarënh Jesus raberéd däg kãn, ah'ũm kãn mäh.

Baad ji h'yy ka'eeh do panyyg n'aa hahỹh

²⁰ Jati pé báp paa m', Jerusarënh hënh rabahõm bã m', joom wiigo häd näng doo me m' ratabës. Tsawyy häng mä sahõnh hẽ m' rabahapäh. ²¹ Ti m' Peed hyb n'aa newë däk mä Jesus ky hadoo do paa joom hã. Ti m' taky hadoo:

—Ma matëg! Mahegã! —näng mäh. —Tsawyy häng joom mawas'ee häng doo —näng mäh.

²² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Taw'ãäts hẽ P'op Hagä Do hã bë h'yy ka'eeh —näng mäh. ²³ —Né hup y né hẽ hahỹ y her'oot doo: Hahỹ waëe hã ky hadoo péh: “Ahõm, ahob tame”, hanäng péh, P'op Hagä anoo ti ta hã, ta hã baad tah'yy kae bã, P'op Hagä Do ky däng do taky nasëew bã ta h'yyb gó. ²⁴ Ti hyb n'aa

** 11:17 Isajas 56.7

bë ŷ maher'oot hahỹ da: Bë gadoo né da sahõnh hẽ P'op Hagä Do hä bë ky n'aa etsẽ doo, baad bë ky dahé bä, bë ky nasẽew bä bë hä tanoo do hä —näng mäh. ²⁵ —Bë ky n'aa ets'ẽẽ bä, tanyy bä bë h'yyb gó baad nadoo do bë da hadoo do wẽ, taw'ãäts hẽ pooj jé bë hyb n'aa mabaan hõm tii, bë Yb hỹ pong jé hawät do hyb n'aa mabaan hyb n'aa nesaa do bë hä na-ãäj hẽ. [²⁶ Bë hyb n'aa manabaan hõm bä, dooh na-ãäj hẽ bë Yb hỹ pong jé hawät do hyb n'aa mabaan bä nesaa do bë moo bok do paah —näng mä Jesus kyyh.]

Jesus hä reaanh doo, jaa ky gabuuj rahanäng do panyyg n'aa hahỹh

²⁷ Ti m' rakajaa Jerusarënh hënh. Jesus bawät bä m' P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó, kahadë doo gó, kajaa mä ta wẽ P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sii hẽ. ²⁸ Ti m' raky hadoo ta hä:

—Jaa kyy gó mabad'oo hahỹ mabad'oo doo? Jaa ky gabuuj gó hahỹ mamoo wät doo?†† —näk mä sa kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—ŷ eanh bë hä ënh. Bë her'ood bä, tii bä ŷ baher'oot bë hä jaa ky gabuuj hahỹ ŷ moo wät doo, hahỹ ŷ bad'oo doo —näng mäh. ³⁰ —Jaa ky gabuuj Jowãw nu gahem'uun do nu gemuun paah? Hỹ pong jé hawät do kyy gó, sa ky gabuuj hẽ paah? Bë her'ood hä ŷỹ —näng mäh.

³¹ Tii bä m' sa m'aa hënh mä raky n'aa hajëew bong. Hahỹ d' mä sa kyyh:

†† ^{11:28} Hes'ëëm do Jesus hebëë bong do hyb n'aa, hajök do tama metëëk do hyb n'aa na-ãäj hẽ rawén eanh. Jesus hä he'aanh do sa kyy gó ta tii bä hes'ëëm do rabehes'ëëm. Ti hyb n'aa dooh ragenaag bä Jesus bad'oo doo.

—Hỹ pong jé hawät do kyy gó er noo bä, teanh da er hã tii bä: “Héd n'aa paa ti bë ky nadaheeh ênh?”, näng da. ³² Ajyy kyy gó er noo bä, hajök do kawaj'ään da er wë —näk mä sa kyyh sa m'aa hênh raky n'aa hajëm bä.

(Rawén jeÿÿm mäh, hajök do hã m' P'op Hagä Do ky n'aa rod né hë paa m' sa h'yyb Jowāw.) ³³ Ti hyb n'aa m' raky hadoo Jesus hã:

—Dooh äã hapëë bä —ken'ooh mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—ÿ na-ääj né hë, dooh ÿ her'ood bä ky gabuuj näng do hã ÿÿ, tii da ÿ bad'oo doo —näng mä ta kyyh sa hã.

12

Joom näng do kaser n'aa panyyg gó Jesus beh'üüm do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' Jesus baher'oot panyyg ky n'aa me sa hã. * Hahÿÿ da m' tabaher'oot:

—Hỹ hadoo aj'yy bejoom hõm uwa häd näng do ta joom. Tahedëë hõm. Ti tagagoos uwa bëeh hood tagatsi hyb n'aa. Ti tamoo wäd sooh p'op nu däk do joom hagã n'aa tyng. Ti tabahaëëj däk ta joom banäng do ta kaser n'aa sa hã. Ti ta danäh bahõm dawëë. ² Joom ag wah'ëë däg bä kä, ta danäh mejüü ta sii moo heb'ooh do see ta kaser n'aa sa wë, tagadoo hyb n'aa paawä joom ag wób. ³ Ti takajaa bä kä, ramaso däk, rahewyyh, ramejõ hõm p'aa hênh bag hênh. ⁴ Tii bä ta danäh mejüü ênh ta seeh. Tii kä ranu ganabooh, rarahejãã tii. ⁵ Ti tamejüü ênh ta seeh. Radajëëb kãn tii. Ti ta danäh mejüü nä hajök. Tii b' sa wób rahewyh bong, sa wób raneboh bëeh. ⁶ Sét hë mad'aak ta pa. Ta t'aah takamahãn do tii. Ti tamejüü. Ta h'yyb gó m' taky hadoo: “Tah ÿ raweh'ëëh da”, näng mä ta h'yyb

* 12:1 Ta hã kamaj'ĩ doo, ta hã he'aanh do sa hã ti tabaher'oot.

gó. ⁷ Ti ta kaser n'aa rabahapäh bä raky hadoo: “Ta danäh t'aah hahÿÿh. Ti d' ta danä däg ta yb jawén buuj däg”, näk mäh. “Ti bä, ër dajëëb! Èr ma däg da tii bä kä hahÿ joom banäng doo”, näk mä sa kyyh. ⁸ Tii d' né kä, ranaboh jad kän. Dawëë radawäts hõm joom bahänh —näng mä Jesus. Panyyg gó m' tabeh'üüm sa hä.

⁹ Ti m' teanh sa hä:

—Nyy da joom danäh bad'oo hÿÿ kä? —näng mäh. — Ana da, tadej'ëëp da ta kaser n'aa, ta wób hä da taba-haëenh tii bä —näng mäh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ënh sa hä:

—Dooh bë ner'ood bä g'eeh hahÿ P'op Hagä Do kyy kerih doo? “Pä tób n'aa them'aa do raty n'aa ges'yik doo, hÿÿ kä pä ta ba n'aa, mesoo n'aa däg. ¹¹ Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do mo haj'aa né tii. Taw'ääts hë ër hä tii”,† näng kerih doo —näng mäh.‡

¹² Tii bä kä m', P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yik do ma mehetëk do na-ääj hë, Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do na-ääj mäh, ratyw n'aa esoos mä ramaso däk hyb n'aa m' Jesus. H'yy genäh mä Jesus pes'ääp mä panyyg ky n'aa me sa hä. Ti hadoo né hë, e'ÿÿm mä hajõk do Jesus maa new'ëë do sa hä, ti hyb n'aa m' Jesus mahänh rabahõm.

Jesus rano n'aa maso paawä ta kyyh hyb n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

¹³ Ta jawén kä m' ramejüü Pariséw wób, Judah buuj sa wahë n'aa Eróts häd näng do karapee wób na-ääj mä Jesus wë. Rakarën paawä rano n'aa masoo ta her'oot do hyb n'aa. ¹⁴ Ti hyb n'aa m' ky ken'yym doo gó rake'aanh:

† 12:11 Saaw-Mo 118.22-23 ‡ 12:11 Ti pä tahanäng péh, ta daaj hë né m' ti takaher'oot.

—Ma matëg! —näk mäh. —Ãã hapäh õm. Baad ub mabawät. Dooh daap mamenä bä. Dooh mahyb n'aa p'eed bä ky n'aa etsëeh do hä, hyb n'aa jawyk do hä mama metëek bä. Dooh maky n'aa ehÿÿd bä sa hyb n'aa ma metëek doo. Ehub né hë P'op Hagä Do karën do hä mama metëek doo —näk mäh. —Ti hyb n'aa —näk mäh —ãã mamaher'ood. Taw'ãäts hë a hä, ji epaag bä Roma buuj sa wahë hä rahepak doo, Sesa hä?[§] —näk mäh. ¹⁵ —Ji ep'aak g'eeh, dooh apäh ji epaag bä? Nyy da a hä? —näk mä sa kyyh.

Jesus hapäh mä ti sa h'yyb, j'ooj madäk doo me ti raky hadoo. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Hëd n'aa tii da bë ke'aanh, këh ÿ hyb n'aa ÿ bë no n'aa maso paawä? —näng mäh.

Ti m' taky hadoo sa hä:

—Na moweed denaari ramaneëenh doo. ÿ megãã —näng mäh.

¹⁶ Ti m' raban'oo däk ta hä. Ti m' tametëeh, ti m' tabeaanh sa hä:

—Jaa heen n'aa hahÿÿh? Jaa häd hahÿ kerih do ta hä? —näng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Sesa heen n'aa, Sesa häd —näk mäh.

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë an'oo Sesa hä ta no n'aa, ta heen n'aa hadäk doo. Bë an'oo P'op Hagä Do hä ta no n'aa hë^{**} —näng mäh.

[§] 12:14 Tii da rawén eanh, rakarën paawä Jesus her'oot do hä rabaw'yyt raky n'aa tapaa do ta hä. “Dooh ji epaag bä Sesa hä” taky hado bä paawä, Eróts karapee raky n'aa tapa paawä Jesus Roma buuj sa hä. “Ji ep'aak né hë” Jesus ky hado bä paawä, hajök do maa new'ëë doo, dooh ragenaag bä ta tii. Tii b' rakawaj'ään paawä ta wë. Hejoonh né hë ta hä reaanh doo. ^{**} 12:17 Ji né hë ti P'op Hagä Do karën doo.

Ti m' sa h'yyb gó rameuuj b'ëeh ta kyyh hyb n'aa.

Saduséw Jesus hä rake'aanh do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' rakajaa Jesus wë Saduséw häd enäh doo, rake'aanh hyb n'aa m'. Sa hä m' dooh m' ji ganä wäd bä ji dajëb bä. ¹⁹ Ti m' raky hadoo Jesus hä:

—Ma matëg! —näk mäh. —P'ooj ub Mosees erii däk do paa ër hä, aj'yy dajëb bä, ta ÿÿm teréd wäd bä tanetaa nä bä, tii bä m' ta hÿÿj mä gat'ëë däk tii, ta hÿÿj makū panaa näng hyb n'aa m' —näk mäh. ²⁰ —Panyyg gó òm ää maher'oot —näk mäh. —Hÿ hadoo aj'yy, 6 ta hÿÿj. Tagat'ëë däk mäh. Dooh m' teta nä bä, aj'yy dajëp. ²¹ Tii bä ta hÿÿj seeh, ta jawén näh, gat'ëë däk mä ta hÿÿj makū ÿÿm paah. Ti na-ääj mä dajëp né tii d' ënh. Dooh m' reta nä bä tadajëp. Ti hadoo né m' ta wób ënh. ²² Sahõnh hë m' raget'ëë bok ta ti ÿÿnh. Sahõnh hë m' radejëp ranetaa nä bä. Tagadëëg ub kä ÿÿnh dajëb kän.

²³ Ti m' rabeaaj kän Jesus hä:

—Ji genyyh bä kä ënh, dejëp do paa ji? —näk mäh. —Ny hadoo do ÿÿm kä ta ti ÿÿnh ti noo gó kä? Sahõnh hë paa m' ta ti ta pat'uuk —näk mä sa kyyh.

²⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Dooh bë h'yy genä bä baad hadoo do hä, P'op Hagä Do kyy kerih do bë nahapäh do hyb n'aa, P'op Hagä Do hejój bë nahapäh do hyb n'aa na-ääj hë —näng mäh. ²⁵ —Dejëp do ragenyyh bä kä, dooh ji kat'ëë wäd bä. Ääs hÿ pong jé habong do kanetëë do hadoo da ji tii bä kä —näng mä Jesus.

²⁶ Ti m' taky hadoo ënh:

—Dejëp do genyyh doo kä, dooh bë ner'ood bä Mosees mo haj'aa kerih do hä, b'aa kadoo do panyyg n'aa gó, ji ganä wäd do ky n'aa? —näng mäh. —Tii gó naa P'op Hagä Do ber'oot Mosees hä. Hahÿÿ d' mä ta kyyh: “Abaraäm

hagã yÿh, Isak hagã yÿh, Jakóh hagã yÿh”,†† näng mäh. ²⁷—DooH, “Abaraãm makũ hagã, Isak makũ hagã, Jakóh makũ hagã”, tanoo bã. Dejöp do hagã n'aa nado P'op Hagã Doo. Hedöp do sa hagã n'aa tii —näng mäh. —Tak'öp bë h'yÿ gatamah —näng mä Jesus kyyh Saduséw sa hã.

Tak'öp ji hyb n'aa jaw'yÿk do panyÿg n'aa hahÿÿh

²⁸ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yÿk do ma mehetök do see bana. Tamaa napäh mä raky kedag bong do Jesus daheeh. Ta hã m', baad mä Jesus ky gadoo sa hã rake'aanh doo. Ti hyb n'aa m' teanh mäh:

—Ny hadoo do P'op Hagã Do mejũũ do see tak'öp ji hyb n'aa jaw'yÿk tamejũũ do wób bahãnh? —näng mäh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Hahÿ tak'öp ji hyb n'aa jaw'yÿk: “Bë maa newë da hahÿÿh, Isaraéw buuj. Tak'öp Hyb N'aa Jawyk doo, P'op Hagã Doo, ër hagã n'aa, sét né hë. ³⁰ Taw'ãäts hë tak'öp bë kamahãn Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagã Doo, bë h'yÿ kaha'eeh doo. Taw'ãäts hë tak'öp bë h'yÿb padäg ta hã. Taw'ãäts hë bë h'yÿb tym gó naa né hë bë kamahãn ta hã, sahõnh hë bë hajaa doo me”,‡‡ näng mäh. ³¹—Hahÿ ta seeh: “Makahãn a da hadoo doo, a hã makamahãn doo da”§§ —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—DooH tak'öp ky n'aa jawyk pé ta ti pawóp hadoo do bahãnh —näng mä Jesus ta hã.

³² Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yÿk do ma mehetök do ky hadoo:

—Baad ti a kyyh, ma matëg —näng mäh. —Sét né hë ti P'op Hagã Doo. DooH ta see péh —näng mäh. ³³—P'op Hagã Doo tak'öp ji kamahãn, tak'öp ji h'yÿb däk ta hã. Ji

†† 12:26 Esodo 3.6 ‡‡ 12:30 Dew-Teronom 6.4-5 §§ 12:31 Rewitikos 19.18

h'yyb tym gó naa né hē, sahōnh hē ji hajaa doo me né hē ji kamahān ta hā. Ji kamahān né hē ji da hadoo, ji hā ji kamahān doo da —näng mäh. —Ji ajuu doo, ji anoo do P'op Hagä Do hā bahānh ti ta tii.

³⁴ Ti m' Jesus h'yyb hapäh bä baad ta kyyh, ta h'yy ganäng doo me tabedoo, ti m' taky hadoo:

—P'eets hē paawä P'op Hagä Do hā mah'yy ka'eeh takarēn doo da. P'eets hē paawä P'op Hagä Do bag'ääs do karapee n'aa mabahadoo —näng mäh.

Ti bahānh kä m' dooh m' reaaj boo bä kä. H'yyb e'ÿÿm mä reaaj bä kä.

Jesus eanh do Kristo ky n'aa panyyg n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó Jesus ma metëek bä m' taky hadoo:

—Dawi panaa m' ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa nooh. Nyy da tii? ³⁶ Hahÿÿ d' mä P'op Hagä Do Sahee hejój gó Dawi baher'oot paa m' Kristo ky n'aa: “Wahë ÿ n'aa hā Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo ky hadoo, ‘Aso hup ÿÿ hēnh, si ÿ mabag'ääs hyb n'aa a majiÿ ÿ nes'ëem bä kä’ ”,*** näng paa Dawi. ³⁷ Hÿÿ kä, “Wahë ÿ n'aa” Dawi maneëej bä ti Kristo, nyy d' ti ta t'aah tabahadoo?††† —näng mä Jesus.

Baad mä hajök do sa hā Jesus kyyh.

³⁸ Jesus ma metëek bä m' taky hadoo:

—Baad da bë kanä ta ti Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa mahānh —näng mäh. Baad ub raken'yy, baad rakametëeh saroor henyym doo me, ky n'aa gebah doo me —näng mäh. —Rakarēn ji bedëng hajök do sa

*** 12:36 Saaw-Mo 110.1 ††† 12:37 Dawi panaa né hē ti Jesus aj'yy gó tabahyng do hyb n'aa. Dawi wahë ÿ n'aa tamaneënh do paah, P'op Hagä Do T'aah tabahadoo do hyb n'aa na-ääj hē ti Jesus.

mahang —näng mäh. ³⁹ —Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo bä ragen'aak ratooj bä hyb n'aa jeyyk do rabahetonh bä. Ratsebé do tä n'aa noo gó, ragen'aak ky n'aa etsëeh doo bä rabahetonh bä ratooj bä —näng mäh. ⁴⁰ —Patug tema bong do radajëer esok, rama esok. Tii bä h'yy kamep'ëeh, báp péj hadoo doo me raky n'aa ets'ëë bä —näng mäh. —Ta ti hedoo do tak'öp P'op Hagä Do rejää da —näng mä Jesus kyyh Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma meheték do sa ky n'aa.

Patug tamaa wäd is do tanoo do dajëer panyyg n'aa hahÿÿh

⁴¹ Ti m' Jesus bahyy sooh dajëer radahet'oonh do dawëë bä. Ti m' tabahég'ääs hajök do radatoonh do dajëer tób P'op Hagä Do rahyb n'aa esee do dajëer n'aa. Hajök mä dajëer enäh doo, hajöng mä radatoonh. ⁴² Ti m' tabana patug tamaa wäd is doo, tadatooj is mä pawóp its moweed. Kanahën its mä tii. ⁴³ Ti m' Jesus naëënh ta ma matëg ta wë, ti m' taky hadoo sa hä:

—Hahÿ ÿÿnh patug tamaa wäd is doo, sa bahänh tabanoo. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —näng mäh. ⁴⁴ —Sahönh hë ta wób ranoo sa wë mad'aak do uuh —näng mäh. —Hahÿ ÿÿnh, kasuud its né paawä, sahönh hë taban'oo däg is ta wë hanäng do paats —näng mä Jesus.

13

Jesus her'oot ta jawén hawät do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' Jesus ratsyym kasok bä m' P'op Hagä Do tób n'aa bä naa, ta ma matëg see ky hadoo ta hä:

—Mahegää, ma matëg! Ewëeh hÿ pä tób pan'aa. Anäm hahÿ tatama n'aa! —näng mäh.

² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahapäh hahÿ tób yb —näng mäh. —Doooh da hahÿ pä ta see jó haso wät pé da. Sahõnh hẽ da rabakud bẽeh tũũ —näng mäh.

³ Ti m' waëë joom oriib banäng doo hẽnh Jesus rabahõm kãn. P'op Hagä Do tób n'aa nu masee me tii. Ta tii bä Jesus bahäng bä, sa m'aa hẽnh Peed, Tsijaag, Jowāw, Ān-Deréh rabana ta wẽ, ti m' raky n'aa eanh:

⁴ —Ny noo gó da ti tii d' maher'oot do tadu däk? H'ëed hado da tabedaa däk do heen n'aa? —näk mäh.

⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Baad bẽ matakä da bẽ rawanadii hyb n'aa. ⁶ Hajõk da han'aa ji hã wad'ii doo. Hät ÿÿ gó rabana, sa nooh. “ÿ Kristo”, næk da sa kyyh. Hajõk da rawedii —näng mäh. ⁷ —Bẽ eÿÿm manä da kaneb'oooh do bẽ ky n'aa napäh bä. Ti awät né da ta ti hedoo doo. Ti hadoo né hẽ, dooh takaja nä bä badäk hahÿ bahëëj jëng doo —näng mäh. ⁸ —Häj n'aa see babuuj rakaneb'oooh da häj n'aa see babuuj sa daheeh. Häj n'aa sa wahë n'aa, rah'yy kawereem da häj n'aa see sa wahë n'aa wẽ. Hajõng häj n'aa bä k'ääts katajuus da, sah na-ääj da anäng. Badäk hahÿ bahëëj jëng do du däk do metëë n'aa d' tii. Ajän pooj jé ta mahÿÿj ganyyh do hadoo da tii —näng mä Jesus.

⁹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Baad bẽ kanä sa mahãnh —näng mäh. —Bẽ da rahaëënh panang enäh do sa wahë n'aa sa moo gó, bẽ raky n'aa etyy hyb n'aa. Bẽ da rahewyyh tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo gó. Hëp ÿ n'aa bẽ da ramahũũm sa wahë n'aa wẽ, hëëj bagä n'aa sa wẽ na-ääj hẽ, sa matym gó bẽ raky n'aa tapaa hyb n'aa. Këh ÿ n'aa bẽ her'ood kãn da tii bä sa hã —näng mäh. ¹⁰ —Badäk hahÿ gawatsig pooj jé, P'op Hagä Do T'aah panyyg hanäm do jé pad'yyt hẽ da rabaher'ood hõm sahõnh hẽ häj n'aa babuuj sa hã —näng mäh. ¹¹ —Bẽ ramoo maso hõm bä, bẽ raheaaj bä bẽ raky

n'aa etyy hyb n'aa, bë hyb n'aa tón manä bë her'oot péh. Bë her'oot bä, bë her'ood bë hä P'op Hagä Do anoo do ti noo gó. Bë h'yyb gó naa nado da ti bë her'oot doo. P'op Hagä Do Sahee da ti her'oot doo —näng mä Jesus sa hä.

¹² Ti m' taky hadoo ênh:

—Hÿÿj näng do ta hÿÿj tan'oo däk da ta wób sa moo gó, radaj'ëep hyb n'aa. Ti hadoo né da t'aah näng do bad'oo ta t'aah hä. Sa taah da h'yy kawereem da sa yb wë, sa ÿÿn wë. Rahaëenh da ta wób sa moo gó radej'ëep hyb n'aa.

¹³ Tak'ëp da sahõnh hë rakawajãän da bë wë hëp ÿ n'aa. Ti hadoo né da, jé h'yy kanerét do hä ÿÿ, tadajëb bä kä, edëb had'yyt hë da hÿ pong jé P'op Hagä Do pa —näng mä Jesus kyyh.

¹⁴ Ti m' taky hadoo ênh:

—Tak'ëp nasaa doo, P'op Hagä Do tób n'aa rejãä doo, P'op Hagä Do tób n'aa rahyb n'aa eréd hõm hanoo doo, P'op Hagä Do tób n'aa bä tahëe däg bä bë hapëe bä, taw'ãäts hë Judah buuj häj n'aa bä haj'eenh do rakejën hõm da waëe banäng hënh. (Sahõnh hë hahÿ ner'oot doo, taw'ãäts hë ramatakëe tagahoot hyb n'aa sa hä nyy d' Jesus hanäng pé ti tak'ëp nesaa doo.)* ¹⁵ Ta ti bë bahapäh bä, taw'ãäts hë jajé p'op tób gadäk do jó hasooh péh, nayyw hë da takejën hõm, dooh da pooj jé tób gó tehëen péh. ¹⁶ Ti hadoo né da ta joom hood hënh hawät doo. Taw'ãäts hë dooh da tajëe bä ta hatsë tabehëen hyb n'aa paawä —näng mäh. ¹⁷ —Tak'ëp tanesaa het'aah doo, sa taah nebii do sa hä kä ti noo gó kä!† —näng mäh.

¹⁸⁻¹⁹ Ti m' taky hadoo ênh:

—Tak'ëp né da ji bahoop ti noo gó. Badäk hahÿ P'op Hagä Do pahuuw wät noo gó naa, dooh nä paa ti hadoo

* ^{13:14} Maah-Ko erii wät ta tii, Daniéw erii wät do hä Jesus beh'üüm do hyb n'aa. † ^{13:17} Tak'ëp tanesaa sa hä, du daa d' rawaj'aah pé do hyb n'aa.

pé tak'ëp rabahoop. Ti jawén kä dooh ti tahado wäd bä kä. Ti hyb n'aa da, bë ky n'aa ets'ëë P'op Hagä Do hä, bë kejën hõm do tabahahëëm noo gó, tak'ëp naëng badoos noo gó, tanahadoo hyb n'aa —näng mäh. ²⁰ —P'op Hagä Do bód gagog hõm da nanäng ji ahoop doo. Tii d' tanado bä paawä, dooh paawä hedëp péh. Ta wë tasëew hõm do sa hyb n'aa tawén bód gagog hõm ti noo gó rahoop doo —näng mäh. ²¹ —Ti noo gó, “Wät hahÿ Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo”, “Jajé tahawät”, ranoo bä, bë ky dahé manä da rahe'oot doo. ²² Ta ti ÿ wén her'oot, ti abok da hajök “ÿ Kristo” ken'oooh do hyb n'aa. Ti abok né da “P'op Hagä Do ky n'aa rod ÿÿh” ken'oooh doo, noo kanesa doo. Tak'ëp hadoo do ta heen n'aa rametëeh da, rapehuunh da, ta wë P'op Hagä Do asëew hõm do rawedii hyb n'aa paawä. ²³ Ti hyb n'aa, bë hyb n'aa matakä! Ta pooj jé ÿ baher'ood däk bë hä —näng mä Jesus kyyh.

²⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Ta ti rahoop do jawén paa bä, papÿÿj da badagyb däk, kamarab da dooh ta bag nyy wäd bä. ²⁵ Sagõõh wë hä naa kejäk da. Wë hä habong do ta bag keh'ÿÿt da jé pad'yyt hë, ta see hedo hõm da P'op Hagä Do an'oo bä. † ²⁶ Ti noo gó kä da sahõnh hë da rabahapäh ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ bahyng bä kä wë puh mahang. ÿ ahyng da tak'ëp P'op Hagä Do hejój me, ta bag tak'ëp gabarëeh do hadoo doo me. ²⁷ Ti noo gó ÿ mejüü da äs ÿÿ rabata hõm hyb n'aa jé pad'yyt hë badäk hahÿÿ hä habong do ÿ asëew hõm doo —näng mä Jesus kyyh.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Bë hyb n'aa matakä joom wiigo häd näng do ky n'aa hä —näng mäh. —Wiigo tëeg tadu doo bä tagajewäng doo,

† 13:25 Isajas kyy gó Jesus beh'üüm ta ti tahe'oot doo. Isajas 13.10, 34.4 hä kerii däk ta ti ky n'aa.

bë hapäh tabanyyw edaa däk. § 29 Ti hadoo né da, sahõnh hē ta ti bë ŷ maher'ood wät do kaja däk bä bë bahapäh bä, edaa däk ŷ kajaa do bë bahapäh da —näng mäh.

30 Ti m' taky hadoo ēnh:

—Né hup ŷ né hē hahŷ ŷ her'oot doo: Da hē habong do rahapäh nä da sahõnh hē ŷ her'ood wät do bawäd kän. **

31 Badäk hahŷŷh, wē na-āāj da, ahēēj jēē né paawä, kēh ŷŷ da dooh tahēēj bä —näng mäh.

32 Ti m' Jesus ky hado kän:

—Dooch d' hapäh pé ny noo gó ta ti bawät. Aās, hŷ pong jé habong doo, dooh rahapēē bä. ŷŷh, P'op Hagä Do T'aah, na-āāj hē dooh ŷ hapēē bä. Jāām né hē Ee hapäh. 33 Dooch da bë hapēē bä ny noo gó ta ti bawät. Ti hyb n'aa baad ub da bë gadaa ta pooj jé, baad ub da bë matakä. 34 Aj'y y karom näng do ta s'ee hēnh hahõm do hadoo tii. Tabahõm pooj jé tamejũũ ta karom sahõnh hē rabahag'āās hyb n'aa. Tamaher'ood hõm sa hã ramoo bong do hã. Tamejũũ na-āāj hē tób noo hag'āās doo, baad tabahag'āās hyb n'aa. Dooch raheen n'aa enä bä ny noo gó sa kariw n'aa matēēh. 35 Ti hadoo bë hã kä. Taw'āāts hē baad da bë gadaa, baad bë hyb n'aa matakä da. Dooch da bë hapēē bä ŷ matēēh bä, tób danäh matēēh do ta karom nahapäh do hadoo da. Dooch ji hapēē bä tób danäh kajaa bä, tug bä, atsēm, atsēm ub, tapaj'ēē bä. 36 Dooch taw'āāts hē tado bä bë h'y y gatamah

§ 13:28 Tabahahēm noo gó, hajõng do häj n'aa bä ti anäng joom ti noo gó barak doo. P'aa hēnh tagajewäng tabanyyw bedaa däk bä. Ti hyb n'aa ta ti ky n'aa gó Jesus beh'ũũm ta panyyg. ** 13:30 Jesus hã reaaj wät ny noo gó P'op Hagä Do tób n'aa rarejää. 37 ta baab jawén paa bä, hahŷ Jesus her'oot do jawén paa bä, Roma buuj sa warahén n'aa rarejää P'op Hagä Do tób n'aa Jerusarēnh bä hasooh do paah. Sahõnh hē P'op Hagä Do tób n'aa pan'aa pä kepyyj hyng Roma buuj sa warahén ran'oo bä.

bä tób danäh nayyw hē takaja bä —näng mäh. ³⁷ —Ti hyb n'aa ȳ bedoo bē hā, sahōnh hē sa hā: Baad bē gadaa, baad bē matakä! —näng mä Jesus.

14

Buu benyym do ȳñh ahoog wät do Jesus nuu gó panyyg n'aa hahȳȳh

¹ Ti m' pawóp nä m' ta āh Pas-kowa* häd näng do bawät, pāw makuj tamah do rabawa noo gó. Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh do sa wahē n'aa, Moses ky n'aa jaw'yuk do ma mehetek do na-āāj mä ratyw n'aa esoos mä Jesus ramoo maso hōm hyb n'aa ta wób raky n'aa nanapäh bä m', radaj'ëep hyb n'aa kä m'. ² Rakaner'oot bä m' raky hadoo:

—Doo da er dajëeb bä Pas-kowa noo gó, hajök do er wē rah'yy kawereem mahānh —näk mäh.

³ Ti m' panang Betanija häd näng doo bä m', Simaw saraa hā dāk do paa tób bä, sa waa tyng hā m' Jesus basooh bä m', ana mä ta wē ȳñh. Buu benyym do hood mä ta moo gó m' tabadäk. Pā s'ëeb mä ta hood. Tak'ëp mä taky n'aa gebah, joom nah-do häd näng do s'ëeb heh'äät ta ti gó hanäng do buu benyym doo. Ti m' tanoo gatēh hōm, ti m' tabahah'ook Jesus nuu gó m'. ⁴ Ti m' Jesus pa hat'oonh do wób rakawaj'āän bong, ti m' raky hadoo sa da hadoo do sa hā:

—Häd n'aa tarejāā tii? ⁵ Taw'āāts hē paawä takes'ëem. Tak'ëp paawä ji ky n'aa geb'aah. Ta sām ji anoo paawä kas'uut do sa hā —näk mäh.

* 14:1 Pas-kowa ramaneëenh do noo gó Isaraéw buuj rahyb n'aa esee P'op Hagä Do t'yyd mehīn doo, Esit bä naa rabah'ūum noo gó. Pas-kowa ratab'ëes noo gó ranaheb'ooh b'éé t'aah aj'yy. Rahyb n'aa esee do heen n'aa tii. Ti noo gó m' ratab'ëes né hē pāw makuj tamah doo. Séd hā rataheb'ëes.

Ti m' rabahajëew wät ti y̆ynh.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë hajëew manäh! Na magëd ti y̆ynh —näng mäh. — Tak'ëp baad hadoo do tamoo wäd wät hä y̆y̆. ⁷ Kas'uut do aboo had'yyt hë bë mahang. Bë h'yy kajäk bä bë banoo sa hä. Y̆ ti h̄y̆h, dooh bë mahang had'yyt hë y̆ awäd wäd bä —näng mäh. ⁸ —Tahajaa do né hë ti tamoo wät hä y̆y̆. Y̆ radakä jëë pooj jé buu benäw n'aa tii d' nuh y̆y̆ gó tah'ook doo —näng mäh.

⁹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Né hup y̆ né hë hah̄y̆ y̆ her'oot doo: Jé pad'yyt hë badäk hah̄y̆ hä P'op Hagä Do T'aah panyyg hanäm do rabaher'ood hõm bä, raher'oot da na-ãäj hë hä y̆y̆ hah̄y̆ y̆ynh moo wäd wät do ky n'aa, ji hyb n'aa esee hyb n'aa ta hä —näng mäh.

¹⁰ Ti m' Judas Ikarijot häd näng doo, 12 hedoo do ta ma matëg sa seeh, bahõm P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa wë, Jesus tahaëënh hyb n'aa sa hä. ¹¹ Ti m' rah'yy gadejah Judas Ikarijot kyy hä. Ti m' ta säm raky kajäk mä ta hä. Ti m' Judas Ikarijot tyw n'aa esóts kãn tabahaëënh hyb n'aa kä sa hä.

Jesus ta ma matëg daheeh Pas-kowa tä n'aa rabawëh do panyyg n'aa hah̄y̆h

¹² Ti m' pãw makuj n'aa tamah do rataheb'ëës do du däk bä m', b'ée t'aah aj'yy P'op Hagä Do matym n'aa ranaheb'oooh noo gó m', Jesus ma matëg rabeaanh ta hä:

—Nyy bä makarën ãã benäm Pas-kowa tä n'aa, matab'ëës hyb n'aa? —näk mäh.

¹³ Ti m' tamejũ pawóp hë ta ma matëg, ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë ahõm nä panang hënh. Bë kajaa bä, bë kataa da aj'yy hä naëng hes'oooh do hä. Ta jawén bë ahõm da. ¹⁴ Ti

bajëë suun bä tób gó, bë eaaj da tób danäh hä hahÿÿ da: “Äã ma matëg mejüü äã beanh nyy bä tagadäk ta gawakö, tatab'ëës hyb n'aa Pas-kowa ta ma matëg sa daheeh”, denoo da. ¹⁵ Tii bä da ta gawakö gaeh doo, p'op gadäk doo, tametëëh da bë hä. Ta tii bä tyng n'aa näng da. Kabenyw däk da —näng mäh. —Ta tii bä bë moo boo ta tä n'aa, ta waa n'aa ër tab'ëës hyb n'aa —näng mä Jesus sa hä.

¹⁶ Ti m' pawóp hë ta ma matëg rabahöm panang hënh. Rakajaa bä m' panang bä, Jesus her'oot do hadoo né kä m'. Ti m' ramoo boo kän tii bä kä Pas-kowa tä n'aa kä.

¹⁷ Papÿÿj badëë hyng bä kä Jesus kajaa 12 hedoo do sa sii. ¹⁸ Sa waa tyng pa rabat'oonh bä kä m', rabawëh bä kä m', taky hadoo sa hä:

—Bë see ÿ tahaëënh da majï moo gó. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —näng mäh.

¹⁹ Ti m' rah'yy ketón bong. Ti m' sét ken'yyh mä raky hadoo:

—Hä ÿÿ, dooh ÿ tado bä! —näk mäh.

²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bëëh, 12 hedoo do see né da, nemon ÿ heh'oos do pāw né da —näng mäh. ²¹ —ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ÿ da dajëp P'op Hagä Do kyy kerih do her'oot doo da né hë —näng mäh. —Ti hadoo né hë, baad nado da aj'yy hä, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do majï moo gó han'oo däk do hä! Taw'ääts hë paawä ta ti aj'yy hä tanenyyts bä paawä! —näng mä Jesus kyyh.

²² Ti m' rabawëh bä, Jesus bado däk pāw, ti m' P'op Hagä Do hä taky hadoo:

—Taw'ääts hë òm, Ee. Man'oo däk pāw ää hä —näng mäh.

Ti m' taganabäh däk, tan'oo däk mä ta ma matëg sa hä. Ti m' taky hadoo:

—Bë gado däk. Hup ÿ heen n'aa hahÿÿh —näng mäh.

23 Ti m' Jesus bado däk uwa bëeh hood, ti m' P'op Hagä Do hä ta ky hadoo:

—Taw'ääts hē ōm, Ee. Man'oo däk uwa bëeh ää hä —näng mäh.

Ti m' taban'oo däk sa hä. Ti m' rabeëg pëë uwa bëeh.

24 Ti m' taky hadoo sa hä:

—Majyw ÿÿ, ÿ anoo do ÿ dajëp noo gó hajök do sa hyb n'aa heen n'aa hahÿÿh. Papuuj sahõnh hä P'op Hagä Do ky n'aa enooh do tii kä. Hÿ jawén majyw ÿ hyb n'aa ji tagadoo P'op Hagä Do ky däng† —näng mä ta kyyh sa hä.

25 Ti m' taky hadoo ënh sa hä:

—DooH ÿ eëg wäd bä hahÿ uwa s'ëëb. Jääm hē p'aa hēnh papuuj däg ÿ eëk da P'op Hagä Do bag'ääs doo bä. Né hup ÿ né hē ta ti ÿ her'oot doo —näng mäh.

26 Ti m' Saaw-Mo wób me P'op Hagä Do rama ejäm do jawén paa bä m', rabahõm kån waëë joom oriib häd näng do banäng hēnh.

27 Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë sahõnh hē ÿ bë beréd hõm da —näng mäh. —Hahÿÿ da takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih do hä ti ky n'aa: “B'ée hagä ÿ daj'ëëp da. Tii bä da jé pad'yyt hē b'ée rabehüüm bong”‡ —näng mäh.

28 Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Ta tii d' né paawä da hä ÿÿ, ÿ ganä wät jawén paa bä da, bë pooj jé da ÿ bahõm Garirej hēnh —näng mäh.

29 Ti m' Peed ky hadoo ta hä:

† 14:24 P'ooj ub Mosees sa sii P'op Hagä Do kaner'oot do nahado hahÿÿh. P'ooj ub b'ée t'aah majyyw rakaner'oot do heen n'aa. Papuuj däk hÿÿ kä. Jesus majyyw hyb n'aa, sét nuu me sahõnh hē sa hyb n'aa dajëp doo, P'op Hagä Do gadoo hÿÿ kä ta wë sahõnh hē Jesus hä h'yy ka'eeh doo. ‡ 14:27 Sakarija 13.7

—Sahõnh hẽ õm reréd hõm bã, ÿ dooh õm ÿ eréd bã —
nãng mäh.

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Badah né hẽ, atsẽm, pawóp nuu me karaak bahỹỹh do
pooj jé ÿ maky n'aa jejẽn da. Né hup ÿ né hẽ ta ti ÿ her'oot
doo —nãng mã Jesus Peed hã.

³¹ Ti m' Peed ky kah'ũũm mã ta hã:

—Dooh! —nãng mäh. —ÿ radajëeb bã na-ããj hẽ a sii,
dooh noo gó da õm ÿ hyb n'aa eréd bã! —nãng mäh.

Ti ky hedoo né hẽ m' ta ma matëg wób.

Getsemani bã Jesus ky n'aa ketsëẽ do panyyg n'aa hahỹỹh

³² Ti m' Jesus rabahõm joom banãng hẽnh Getsemani
hãd nãng doo hẽnh. Ti m' taky hadoo sa hã:

—Babã bë ayyw dó ÿ ky n'aa ets'ëẽ nuuj jé —nãng mäh.

³³ Ti m' Peed, Tsijaag, Jowãw daheeh tamahũũm ta sii
dawë hã. Ti m' Jesus h'yyb gó tak'ëp mã tah'yy katón wät.
Dooch baad tado wäd bã ta h'yyb. Ti m' taky hadoo sa hã:

³⁴ —Tak'ëp ÿ h'yy katón. ÿ h'yyb dajëp do hadoo —nãng
mäh. —Babã bë ayyw, bë matakã. Bë aã manã da! —nãng
mäh.

³⁵ Ti m' tabahõm dawë hã. Ti m' ta taron nu paa me
tabahyy hãng, ti m' taky n'aa etsëẽ P'op Hagã Do hã
tanahoop hyb n'aa tamo n'aa, tahaja bã. ³⁶ Hahỹỹ da m'
ta kyyh:

—Ee —nãng mäh. —Dooh hejõonh pé a hã. Ti hyb n'aa
ÿ karẽn paawã mado hõm mahãnh ÿỹ wät hahỹ ÿ ahoop
do pan'aa. Ta tii d' né ÿ bets'ëẽ paawã, makarẽn doo d' né
hẽ mabad'oo, ÿ karẽn doo da nado —nãng mäh.

³⁷ Tabana bã m' ta ma matëg tamawoob hẽ hadoo do
rahab'ëeh hẽnh, taheg'ããs mäh, aã b'ëeh mäh. Ti m'
tanaëëj nyh Peed ta hãd heh'äät doo me:

—Simaw! —näng mäh. —Öm aã jëng? —näng mäh. —Dooch mahaja bä kanahën d'os hë maty gadäg bä si yÿ? —näng mäh. ³⁸—Bë matakä, P'op Hagä Do hä bë ky n'aa ets'ëë, nesaa do h'yyb tatug mahãnh bëëh, y bë eréd hõm mahãnh —näng mäh. —Ji h'yyb karën né paawä baad hadoo do ji moo wät, nahejooj ji, ti hyb n'aa bë ky n'aa ets'ëë y wén näng —näng mäh.

³⁹Ahõm ënh p'aa hënh, taky n'aa etsëë do paa taky n'aa etsëë ënh p'aa hënh. ⁴⁰Ti m' p'aa hënh tabana bä ënh, aã b'ëëh ënh mäh, tak'ëp mä raty jewyk sa h'yyb. Dooch m' sa kyyh pé ta hä.

⁴¹Tamawoob nuu me m' tabahado däk bä m' taky hadoo sa hä:

—Bë kameh'ãäk nä? Bë aã magyys hë? Jããm hë dó! —näng mäh. —Kaja däk y ran'oo däk doo. Bë hegãã. Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do nesaa do moo heb'ooh do sa moo gó rabahaëëj däk hyÿ kä —näng mäh. ⁴²—Bë as'ëëg bëh! Hamäh, ër ah'üüm. Wät ta ti y han'oo däk do majë yÿ hä —näng mä Jesus kyyh sa hä.

Jesus ramaso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

⁴³Jesus ber'oot nä bä m', takajaa Judas, 12 hedoo do see paah. Hajõk mä han'aa ta sii. Sën-jeer yt hä m', boh yt hä m' rabana. P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa kyy gó m', Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do sa kyy gó m', Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sa kyy gó m' na-ããj hë ti rabana.

⁴⁴Haëënh do baad ub mä taky n'aa her'ood däk. Hahÿÿ da m' ta kyyh sa hä:

—Ta ti y tapa tsanetsup doo da, ti né hë tii. Tii d' bë maso däk, bë maso hõm baad ub —tii da m' ta kyy dó sa hä.

⁴⁵Ti m' nanyw hë Judas bana Jesus wë, ti m' taky hadoo:

—Ma matëg! —näng mäh.

Ti m' ta tapa tsanetsup mäh. ⁴⁶ Ti m' ta hã rakajäk, ramaso däg kãn mä Jesus. ⁴⁷ Ti m' Jesus pa hagëët do seeh, bado däk ta sën-jeer, tekyyt mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do karom. Ta nabuuj gakyd hõm mäh.

⁴⁸ Ti m' han'aa do hã Jesus ky hadoo:

—Ër wahë n'aa wë h'yy kawereem do sa h'yyb mahüüm n'aa bë ed'oo g'eeh yÿh, bë wén n'aa wë yÿ sën-jeer yt hã, boh yt hã, y bë masoo hyb n'aa? —näng mäh. ⁴⁹ —P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó y awäd had'yyt hë bë sii y ma metëek bä. Dooh ënh y bë maso bä tii bä ënh? —näng mäh. —Hÿy kä, taw'ääts hë —näng mäh. —ÿ hapäh, tii da tawén hadoo, P'op Hagä Do kyy kerih do hã y kaja däk hyb n'aa —näng mä Jesus.

⁵⁰ Ti m' sahõnh hë kä ta hata rawaj'aa bong. Reréd hõm mä Jesus.

⁵¹ Jããm hë sét hë wanajaah, pahëew. Sét mä tadadäk ta hatsë pãän rino s'ëëb. Jesus jawén paawä tabahõm, ti m' ramaso däg bä paawä m', ⁵² teréd däk mä ta hatsë. Hahót mä tawaj'aa hõm.

Judah buuj sa wahë n'aa wë Jesus ramahüüm do ky n'aa hahÿÿh

⁵³ Ti m' Jesus ramahüüm kãn P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do wë kä. Ti m' rakata padëek t'ïï hënh sahõnh hë P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, Judah buuj sa wahë n'aa hedoo do sii hë m'. ⁵⁴ Ti m' Peed bahõm mä Jesus sa jawén. Dawëë m' tagadäk. Ajëë suun mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa heh'äät do tób wahoo gó. Ti m' warahén sa pa m' tabahyy häng. Katëng mä sa nemuun tëëg me.

⁵⁵ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa hedoo doo, sahõnh hë Sinedirijo[§] häd näng do ajyy n'aa sii hë m' resoos mä Jesus hã rap'ãã daj'ëëp péh. Resóts né paawä m' Jesus raky n'aa tapaa doo, dooh m' raw'yyt pé rap'ãã daj'ëëp péh. ⁵⁶ Hajõõ né paawä m' daap ramenyyh Jesus ky n'aa hã, dooh m' séd gó rer'ood bä. Raky n'aa eh'yýt mäh. Ta see ky n'aa hadoo mä ta see an'oo bä.

⁵⁷ Ti m' p'op mä ta wób rabes'ëëg b'ëeh, ti m' daap ramenyyh Jesus ky n'aa hã. Hahȳ d' mä sa kyyh:

⁵⁸ —Ãã maa napäh taher'oot doo. Hahȳ da ta kyyh: “ÿ gawatsiig hõm da hahȳ P'op Hagä Do tób n'aa, ajyy sa mo haj'aa. Tii bä, tamawoob hë ta äh, ȳ moo wäd sooh P'op Hagä Do tób n'aa seeh, ajyy mo haj'aa nadoo doo”, näng ta kyyh —näk mä sa hã.

⁵⁹ Tii d' né paawä m' sa kyyh, ti na-ãäj mä dooh m' séd gó rer'ood bä.

⁶⁰ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do p'op mä tabas'ëëg geët sa mahang. Teanh Jesus hã:

—Dooh maher'oot pé õm raky n'aa tapaa do hã? —näng mäh.

⁶¹ Dooh m' Jesus ky gado bä. Bag hënh mä tabagëët.**

Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do beaaj kãn ta hã:

§ 14:55 Sinedirijo ramaneëënh doo, ta ti m' 71 ajyy rakaheta padëëk do raber'oot hyb n'aa nyy d' rabad'oo Judah buuj sa mahang ji da hadoo do moo nesaa doo, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ky nadaheeh do na-ãäj mäh. Ta ti m' ta wób mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa wób, ta wób mä Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do wób, ta wób sa wahë n'aa na-ãäj mäh. ** 14:61 Dooh Jesus kawaj'ään bä. Daap hë P'op Hagä

Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do ke'aanh Jesus wén ky ganadoo.

—Ōm ti Kristo, P'op Hagä Do H'yib Däng Doo? Ōm P'op Hagä Do T'aah? —näng mä ta kyyh.

⁶²—Ÿÿ. Ÿ né hē —näng mä Jesus. —Bē hapäh né da Aj'y Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do Sahōnh Sa Bahānh Hadoo Do hub hēnh tabasoo h bā, ta hā P'op Hagä Do weh'ēeh doo bā. Bē hapäh né da ēnh tabahyng bā wē puh mahang —näng mä Jesus kyyh sa hā.

⁶³ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh do sa wahē n'aa heh'äät do kawaj'ään gó tawén s'ēēd hōm ta daaj hē ta saroor. Ti m' taky hadoo:

—Jāām hē. Dooh hyb n'aa wät pé ta ky n'aa her'oot péh —näng mäh. ⁶⁴ —Bē maa napäh né hē ta kyyh, P'op Hagä Do taky n'aa rejāā doo —näng mäh. —Nyy da bē hā? —näng mä P'op Hagä Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh do sa wahē n'aa heh'äät do kyyh.

Ti m' sahōnh hē raky hadoo:

—Taw'ääts hē tadajēp! —näk mäh.

⁶⁵ Ti m' ta wób rabahetsoos, ti m' raty maw'yyd dāk tanahapäh hyb n'aa, ti m' rabetuu sa moo me, ti m' rabeaanh ta hā:

—Maher'ood mahapēē bā! Jaa mo haj'aa? —näk mäh.

Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa warahén n'aa ramahūūm kán, ti m' rahewyyh mä Jesus.

Jesus Peed ky n'aa jejēn do panyyg n'aa hahÿÿh

⁶⁶ Ti m' Peed bahäng bā m' tób w'oo hā, tabēs mä tii bā P'op Hagä Do tób n'aa yt hā moo heb'ooh do sa wahē n'aa heh'äät do karom ÿÿnh. ⁶⁷ Tahapäh bā m' Peed katēng tēēg noo pa, tabahēg'ääs ta hā. Ti m' taky hadoo ta hā:

—Ōm na-āāj hē Jesus Nasaréh buuj sii hawät do paa ōm —näng mäh.

⁶⁸ Ti m' Peed ky n'aa jejēn wät.

—Dooḥ ỹ hapëë bä ta ti maher'oot doo. Dooḥ ỹ heen n'aa nyy bä —näṅ mäh.

Ti m' Peed bahōm ta hadë noo bä. ⁶⁹ T'ĩ hēnh ỹnh bahapäh bä m', taky hadoo sa pa hab'ëeh do sa hã:

—Hahỹ sa hata see né hē —näṅ mäh.

⁷⁰ Ti m' Peed jejën ēnh mäh.

Badah peej hadoo mä kä, ta pa hab'ëeh do p'op, raky hadoo ta hã:

—Sa hata see né hē ōm —näḱ mäh. —Garirej hēnh naa né hē ōm —näḱ mä sa kyyh.

⁷¹ Ti m' Peed ta daaj hē taky n'aa kawas'ee kän. Ti m' P'op Hagä Do hã taky däng:

—Dooḥ ỹ hapëë bä ta ti aj'y y bē ky n'aa her'oot doo —näṅ mäh.

⁷² Ti m' nayyw hē m' karaak bah'ỹ kän pawóp nuu me däg kä. Tii bä m' Peed hyb n'aa newë däk Jesus her'oot do paa ta hã kä: “Pawóp nuu me karaak bah'ỹh do pooj jé, tamawoob nuu me ỹ maky n'aa jejën da.” Ti né paa kä m' Jesus her'oot do paa kä ta hã.

Ti m' tak'öp Peed baód kän taky n'aa jejën do hyb n'aa Jesus.

15

Pirato häd näṅ do wë Jesus ramahũũm kän do panyyg n'aa hahỹh

¹ Böp paa m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'y yk do ma mehetëk doo, Judah buuj sa wahë n'aa, sahōnh hē Sinedirijo ajyy n'aa sii hē m' rahyb n'aa n'oo däk Jesus. Ramoo maw'yyd däk, ramahũũm Pirato häd näṅ do wë.*

² Ti m' Pirato beanh Jesus hã:

* 15:1 Pirato häd näṅ doo, Roma buuj. Ta ti Judah häj n'aa bagä n'aa.

—Ōm né Judah buuj sa wahë n'aa? —näng mäh.

—ÿÿ. Tii d' né hë, maher'oot doo d' né hë —näng mä Jesus.

³ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa hajõng mä Jesus raky n'aa tapaa Pirato hã. ⁴ Ti m' Pirato ky hadoo ta hã:

—Dooch maky gado bä? Hajõng do hã õm raky n'aa tapaa —näng mä Pirato.

⁵ Dooch m' Jesus ky gedag bä.† Ti hyb n'aa m' Pirato hyb n'aa meuuj wät.

⁶ Pas-kowa noo gó m' Pirato bahed'oo doo da taberéd hõm radewëes do seeh. Teréd hõm hajõk do retsëe doo.

⁷ Ti noo gó m' ragadahew'ëes doo gó m' tabagëet Barabas häd näng doo, ta hataa sa daheeh. Ta see tadj'ëep paa ta wób sa sii m' Roma buuj wë rah'yy kawereem noo gó. ⁸ Ti m' hajõk do rabana Pirato wë, ti m' rabetsëe ragadahew'ëes doo gó hab'ëeh do see tamanyyh hyb n'aa, Pas-kowa noo gó tabahed'oo doo da.

⁹ Ti m' Pirato beaanh sa hã:

—Bë karën ÿ ado nyyh bë matym n'aa Judah buuj wahë n'aa ramaneëenh doo? —näng mäh.

¹⁰ Tii d' tawén eanh, tahapäh mäh, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa ta hã rahaëej däk Jesus, Jesus hã rah'yy kajew'ëes do hyb n'aa. ¹¹ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa ky mejüü mä hajõk do rabetsëe hyb n'aa Pirato hã Barabas häd näng do Jesus jawén buuj.

¹² Ti m' Pirato ky hadoo:

—Tii d' tado bä, nyy da ÿ bad'oo hÿ Judah buuj sa wahë n'aa bë maneëenh do hã? —näng mäh.

¹³ Tii bä m' tak'ëp rageëej bong:

† 15:5 Dooch Jesus kawaj'ään bä. Daap hë raky n'aa tapaa Jesus wén ky ganadoo.

—Mepëëm däg b'aa kajatsëk do hä! —näk mäh.

¹⁴ —Hëd n'aa? —näng mä Pirato. —Dooh mo haj'aa kad'oo do tado bä —näng mäh.

Taher'ood né paawä m' tak'ëp rageëej bong tii bä:

—Mepëëm däg! Mepëëm däg! —näk mäh.

¹⁵ Hajök do Pirato h'yyb en'yym hyb n'aa m' taberéd hõm mä Barabas häd näng doo. Ti m' tamejüü raba-hewyyh Jesus. Ti m' tahaëej däk warahén sa hä rabepëëm däk hyb n'aa b'aa kajatsëk do hä.

Jesus warahén rarejãã do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁶ Ti m' warahén ramahüüm Jesus sa wahë n'aa tób wahoo hënh. Tii bä m' ranaëej nä sahõnh hë sa hataa, séd hä rakata padëek hyb n'aa. ¹⁷ Ti m' radasuun jëng ta hä ta hatsë hahiin doo. Ti m' hetëk do moo m' ramap'õöd däk, ta nuu gó m' radasooh. ¹⁸ Tii bä m' radu doo raky n'aa ej'ees do ta hä. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—Kaweh'ëeh Judah buuj sa wahë n'aa! —näk mäh.

¹⁹ Hajõõ nuu me m' ranu gewyyh tatu me, rabahetsoos sa matsós me. Ti m' sa taron nuu me m' ramehyy b'ëeh ta wë, raweh'ëeh doo gó m' raky n'aa mes'uunh hyb n'aa.

²⁰ Ti m' raky n'aa ej'ees jawén paa bä m' rado nyÿh mä ta hatsë hahiin doo, radasuun jëng mä ta saroor hë. Ti m' ramanyyh rabepëëm däk hyb n'aa.

Jesus rabepëëm däk do panyyg n'aa hahÿÿh

²¹ Ti m' ramanyyh bä m', aj'yy Simaw häd näng doo, panang hënh hajëng doo, tabëej paawä m' sa hä. Panang Sirené häd näng doo bä naa m' tii. Aresän, Rupu häd enäh do sa yb tii. Jerusarënh panang hënh tabajëë paawä. Ti m' warahén ramejüü mä tabes'oooh hyb n'aa b'aa Jesus rahepëëm däk do b'aa n'aa. ²² Ti m' Jesus ramahüüm Gogota häd näng doo hënh. (Gogota häd näng doo m', ji nu gabóg k'yy rahanäng pé m' tii.) ²³ Ti m' ramenoo ta hä

joom uwa häd näng do s'ëëb hejooñh doo. Kamekuunh mä ti datés do biin me, miir häd näng do s'ëëb. Dooh Jesus eëg bä. ²⁴ Tii bä kä m', repëëm däg kän mäh. Ti m' ramoo bong ramas'uunh doo, rabahapäh hyb n'aa ta saroor uuh wë ym doo.

²⁵ P'op däg mä papÿÿj, 9 oor däg mä ti rabepëëm däk.

²⁶ Hahÿÿ da m' takerii däk Jesus moo p'ãã tadajëp do heen n'aa hä: “Judah buuj sa wahë n'aa hahÿÿh”, näng mä kerih do hä.†

²⁷ B'aa kajatsëk do wób hä rabepëëm padëëk na-ããj hë pawóp hë ajyy baretsëk doo. Hub hëñh ta see hahäng, s'ÿÿ hëñh ta see hahäng. Hõõ gó Jesus kahepëëm däk do bahäng. [²⁸ Ta tii hä kaja däk P'op Hagä Do kyy kerih do paa hahÿÿ d' her'oot doo: “P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do ky nadah'eeh do h'yyb hata däk ran'oo bä P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo.”§] ²⁹ Ta tii me teb'ëës do raky n'aa rejãã mä Jesus, sa nuu m' rewõñh Jesus wë. Hahÿÿ d' m' sa kyyh:

—Magawats'iik mäh, a nooh, P'op Hagä Do tób n'aa. Tamawoob mä ta ãh mamoo wäd sooh p'aa hëñh, a nooh. ³⁰ Ahyy b'aa hä hadäk do õm! A daaj kedëëb! —näk mäh.

³¹ P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk do na-ããj hë raky n'aa ej'ees mäh. Sa daaj hë m' rakaner'oot:

—Ta wób ted'ëëp —näk mäh. —Dooh tahaja bä ta daaj hë takedëëb bä! ³² Hahÿ Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do hanäng doo, Isaraéw buuj sa wahë n'aa hanäng doo, taw'ããts hë tabahyng b'aa kajatsëk do hä tahadäk do hä naa, ãã baheg'ããs hyb n'aa, ãã ky daheeh hyb n'aa! —näk mä sa kyyh.

† 15:26 P'op ta nu gad'oo pong jé m' rabepëëm däk kerih doo. § 15:28 Isajas 53.12

Ta pa habëeh do b'aa hä pad'ëek doo, ti na-ãäj hë raky n'aa rejãã mäh.

Jesus dajëp do panyyg n'aa hahÿÿh

³³ Wasyk mä ta bag badoo wät, badagyb däk mä badäk hahÿÿ hä. Jããm hë tug bä tabawag däk p'aa hënh. ³⁴ Tug bä m', tak'ëp mä Jesus geëej wät:

—Eroj, Eroj, rama sabakatani? —näng mäh.

“P'op Hagä Doo, ÿ h'yy kasahadä doo, hëd n'aa ÿ mamakyys?”,** tahanäng pé m' tii.

³⁵ Ta tii bä p'eets hë hab'ëeh do wób ramaa napäh bä m' ta kyyh, raky hadoo:

—Bë maa newë! —näk mäh. —Eriij ti tanaëenh —näk mäh.

³⁶ Ti m' sa see waj'aa däk, sapum do tehoots däk uwa s'ëeb oow me, b'aa hä m' tagadahäng, tamenoo mä Jesus hä tabeëek hyb n'aa. Ti m' ti ky hadoo:

—Na madëëg! —näng mäh. —Ti b' ër heg'ããs Eriij ana bä tamahyyh hyb n'aa —näng mäh.

³⁷ Ti m' tak'ëp mä Jesus geëej wät, ti m' tadajëb kån.

³⁸ Tii bä m', P'op Hagä Do tób n'aa t'öp ta gó noo gatsë hebaan do kas'ëëd hyng mäh. ³⁹ Ti m' warahén sa wahë n'aa Jesus ty gadäk hënh hab'ëeh doo, tamaa napäh bä Jesus geëej wät doo, tahapäh bä m' nyy da Jesus dajëp doo, taky hadoo:

—P'op Hagä Do T'aah né paa ti hÿ aj'yy! —näng mäh.

⁴⁰ Dawëë naa m' ÿÿj wób rabaheg'ããs. Sa mahang mä ab'ëeh Marija Madarën häd näng doo, Sarome häd näng doo, Marija seeh. Tsijaag, ta jawén nä ramaneëenh doo, Josés ta hÿÿj daheeh sa ÿÿn ti Marija. ⁴¹ Jesus hep'ëeh né hë m' ti ta tii. Garirej häj n'aa bä Jesus hataa né paa m' tii.

** 15:34 Saaw-Mo 22.1 hä takerii däk do hä tabeh'üüm.

Sa tä moo bo n'aa né paa m' tii. Hajõk mä ýÿj ta sii han'aa do Jerusarēnh hēnh, ti na-ãāj mä tii bä m' rabab'ēeh ēnh.

Jesus radakä jēng do pä gó panyyg n'aa hahÿÿh

⁴² Saab pooj jé m' ti tabahadoo. Saab pooj jé né hē m' ta ti Judah buuj rabahennyw hōm Saab hā rakamehehāk hyb n'aa. Tug bä kā m', ⁴³ Joséh, panang Arimatsija hād nāng do buuj, bahōm Pirato wē. Sinedirijo ajyy n'aa see ky n'aa etsēeh do m' ti Joséh. Tagada né hē m' P'op Hagā Do bag'ãās do du dāk. Ti m' tabahōm Pirato wē. Dooch m' tah'yyb eÿÿm bä. Tetsēē mä Jesus kamag n'aa. ⁴⁴ Ti m' Pirato hyb n'aa meuuj wät mä Jesus nayyw hē dajēp tahanāng doo. Ti m' tamejūū ranaēēnh warahén sa wahē n'aa tabeaanh hyb n'aa ta hā te hub tado bä. ⁴⁵ Ti m' ta heen n'aa nyy dāk bä warahén sa wahē n'aa her'oot doo, ti m' tabahaēēj däg kán Joséh hā. ⁴⁶ Ti m' Joséh etsēē mä pāān hawak doo, rino hād nāng do s'ēēb. Ti m' tabado hyy kán Jesus kamag n'aa, ti m' tahabēn dāk mä hawak doo me. Ti m' tadasuun jēng pä gabaho doo gó, kamag hood n'aa ragagots dāk doo gó. Ti m' pä gatsabak do tepēēd nā, taty gatsēē dāk mä ta me. ⁴⁷ Marija Madarēn, Marija see Josés ýÿn rahēg'ãās. Rahapäh mä ragadasuun jēng do Jesus kamag n'aa.

16

Jesus ganä wät do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' papÿÿj badēē hyng jawén paa bä, Saab bahēēj jēng bä, Marija Madarēn, Sarome, Marija Tsijaag ýÿn ah'ūūm mä buu benyym doo m' retsēē. Jesus kamag n'aa hahog pan'aa m' tii. ² Ti m' bāp paah, met'uuh hā, papÿÿj ty ganä kēē bä, rabahōm kán pä gabaho doo hēnh, Jesus kamag n'aa radasuun jēng hēnh. ³ Ramahōm me, tyyw me, rakaner'oot:

—Jaa da pä jawyk do ty gas'ëes? —näk mäh.

⁴ Ti m' raty kajäk, pä kepëed hõm taty gatsë. Aeh mä ti pä. ⁵ Ti m' rabajëe p'ëe gabaho doo gó. Ti m' rabahapäh, asooh mä pahëew hadoo. Hawak mä ta saroor tagasooh. Hub tabanäng hënh mä tabasooh. Ti m' rah'yyb e'ÿÿm bong.

⁶ Ti m' taky hadoo sa hä:

—Bë eÿÿm manäh! —näng mäh. —Bë esoos Jesus Nasaréh buuj, repëem däk do paah. Dooch wäd bä. Ganä wät! B'ëep, bë hegãã radasuun jëng do paa bä —näng mäh. ⁷ —Bë ahõm nä, bë maher'ood ta ma matëg sa hä, Peed hä sii hë. Hahÿÿ da da bë kyyh: “Ahõm da bë pooj jé Garirej hënh. Bë hapäh da t'ĩ hënh, bë tamaher'oot do paa da” —näng mäh.

⁸ Ti m' rawaj'aa hõm, kaj'uun mäh, h'yyb manepëe boo m'. Dooch m' rahe'ood bä sa hä rabeÿÿm bong do hyb n'aa.

[⁹ Ti m' met'uuh hä bap paah, Jesus ganä wät. Pooj jé Marija Madarën hä m' takas'ee wät. Ta ti m' Marija setsi karap'aar h'yyb nesaa do hanäng do tahebëe bong do paa m'. ¹⁰ Ti m' tabahõm Jesus sii habok do paa wë. A'oot mä tii. H'yy ketón bong mä Jesus hyb n'aa. ¹¹ Ti m' Marija Madarën baher'oot bä m' sa hä Jesus ganä wät doo, Jesus tahapäh doo, dooch m' raky dahé bä.

¹² Ta jawén kä Jesus kas'ee wäd kán ta see hado däk mä pawóp hë ajyy panang s'ee hënh hah'üüm do sa hä, ta tyw n'aa me rababok bä. ¹³ Ti m' ajyy mat'ëeh p'aa hënh, rahe'oot mä ta wób sa hä. Ti sa hä na-ãj mä dooch raky dahé bä.

¹⁴ Tii bä kä m', Jesus kas'ee wäd kán 11 hedoo do ta ma matëg sa hä kä sa tä rabawëh bä m'. Ti m' taky hadoo sa hä:

—Hëd n'aa ti bë nabuj keh'ũũm bë ky nadaheeh ÿ hap'ëeh do ÿ ganä wät jawén paa bä? —näng mä Jesus kyyh sa hä.

¹⁵ Ti m' taky hadoo ënh:

—Bë ahõm jé pad'yyt hë badäk hahÿÿ hä. Bë maher'ood hõm sahõnh sa hä hanäm do panyyg këh ÿ n'aa —näng mäh. ¹⁶ —Panyyg ky dah'eeh doo, nu kemuun bong doo, P'op Hagä Do ed'ëep da ta wë. Panyyg ky nadah'eeh doo, P'op Hagä Do ky n'aa etyy da banesaa hënh —näng mäh.

¹⁷⁻¹⁸ Ti m' taky hadoo ënh:

—Panyyg këh ÿ n'aa ky dah'eeh do hä P'op Hagä Do anoo da hahÿ tak'ëp rahajaa doo: Karap'aar h'yyb nesaa do rahebë da hät ÿÿ gó. Ta wób kyyh rer'oot da. Aw'yy rameso bä da, p'yym reëg bä da, dooh da ramahÿÿj hob bä. Sa moo radatoonh da nahëë enäh do nu gad'oo bä, heso padëek da nahëë enäh doo. Ta heen n'aa ti ta tii, te hub né hë këh ÿ n'aa ta wób rabahapäh hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh sa hä.

¹⁹ Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ber'oot jawén paa bä sa sii, P'op Hagä Do masäg kãn hÿ pong jé. P'op Hagä Do hub hënh, takaweh'ëeh doo bä tabaso däg kãn. ²⁰ Ti m' ta ma matëg rabahõm kãn, ti m' jé pad'yyt hë rabaher'ood hõm kãn mä Jesus ky n'aa kä. Jesus, p'op naa né hë tamasa sa hä tapehuunh doo me, sahõnh hë rabahapäh hyb n'aa te hub né hë ta ti ta ky n'aa.]

Jããm né hë hahÿ Jesus P'op Hagä Do T'aah panyyg kä.

Pop Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh
 The New Testament in the Nadëb language of Brazil (BR:mbj:Nadëb)
 O Novo Testamento na língua Nadëb do Brasil
 copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nadëb (Nadëb)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nadëb

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Mar 2019 from source files dated 12 Mar 2019

c5681c4e-55f8-5b64-badf-af07c5e28afc